Programmabegroting 2022

Concept

VEILIGHEIDSREGIO TWENTE

Voorwoord

In een periode waarin de wereld, Nederland en Twente na ruim een jaar nog steeds in de ban zijn van het Coronavirus presenteren wij u de programmabegroting 2022 van Veiligheidsregio Twente. De impact van Covid-19 is groot. Deze zal ook in 2022 nog zijn weerslag hebben. Fysiek, economisch, sociaal en emotioneel. In 2022 zullen de effecten beter zichtbaar en benoembaar zijn.

Veiligheid begint bij het voorkomen van incidenten, branden, rampen en crises en het vervolgens beperken van letsel en schade bij incidenten, rampen en crises. De risico's in de regio vormen de basis waarop het veiligheidsbeleid door Veiligheidsregio Twente wordt vormgegeven. Veiligheidsregio Twente is verantwoordelijk voor het zo mogelijk reduceren van risico's en voor het bestrijden en beperken van de effecten. Onze mensen staan 24/7 paraat om te helpen bij het bestrijden van ongevallen, branden, rampen en crises. De Covid-19 crisis heeft duidelijk gemaakt dat een crisis van deze omvang snel op ons af kan stevenen en snel, flexibel en langdurig handelen van vele partijen vraagt.

Rekening houdend met de landelijke ontwikkelingen, het regionaal risicoprofiel en de wettelijke kaders, is het nieuwe Beleidsplan 2021 – 2024 "Stabiele factor in tijden van verandering" opgesteld, inclusief het dekkingsplan brandweer. Bij de opstelling van het beleidsplan hebben we gebruik gemaakt van input van onze burgemeesters, raadsleden en eigen medewerkers. Het beleidsplan (inclusief risicoprofiel en dekkingsplan) is samen met de begroting 2021 voor een zienswijze naar de gemeenteraden gegaan en aansluitend vastgesteld.

Centraal thema in het nieuwe beleidsplan is dat we inzetten op behoud van wat we nu hebben, in een samenleving waarin veel verandert. Dat zal de komende jaren de nodige inspanning vragen. Voldoende gemotiveerd en gekwalificeerd personeel behouden, 24/7 paraat staan voor onze inwoners en ondernemers in Twente, met een goed draaiende crisisorganisatie. Met een risicogerichte benadering Twente veilig houden. Daar ligt blijvend onze uitdaging.
De komende tijd vraagt de nieuwe meldkamer in Oost Nederland de nodige aandacht, zoals de zorg voor ons meldkamerpersoneel, de aansturing van de meldkamer, de borging van alarmering en opschaling van onze crisisorganisatie door de meldkamer en het ontsluiten van relevante data uit het meldkamersysteem. We verwachten dat de nieuwe meldkamer in de tweede helft van 2022 gereed zal zijn.
De Omgevingswet heeft gevolgen voor ons, specifiek voor de brandweer in de samenwerking met gemeenten. Technologische ontwikkelingen kunnen ons op verschillende terreinen helpen, bijvoorbeeld oefenen in Virtual Reality en inzet van drones voor preventie en repressie. De komende periode werken we toe naar een continu actueel veiligheidsbeeld van Twente op basis van relevante data. Door over deze informatie te kunnen beschikken is het mogelijk gerichter beleid te maken, de samenleving te informeren en handelingsperspectieven te bieden aan partners, bestuurders, ondernemers en inwoners.

Wij bieden een platform dat de samenwerking voor veiligheid faciliteert. Veiligheid heeft voor de VRT een brede betekenis. Het gaat hier in eerste instantie om fysieke veiligheid, maar kan ook gaan over sociale veiligheid en zorg- en gezondheidsaspecten zoals tijdens de Coronacrisis nadrukkelijk aan de orde komen. Tenslotte bieden wij verschillende initiatieven een platform om samen te werken en daardoor de veiligheid te verbeteren. Voorbeelden zijn het platform Integrale Veiligheidszorg (IVZ), Veiligheidsnetwerk Oost Nederland, Veiligheidshuis Twente, de Regionale Toezichtsruimte en het Kenniscentrum Mensenhandel.

Enschede, juni 2021

Het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Twente

Inhoudsopgave

Voorwoord 2

Inhoudsopgave 3

1 Inleiding 4

2 Veiligheidsregio Twente 5
2.1 Wie is Veiligheidsregio Twente? 5
2.2 Wat doet Veiligheidsregio Twente? 5
2.3 De organisatie 6

3 Toelichting op de programma's 7
3.1 Programma Multidisciplinaire onderwerpen 7
3.2 Programma Brandweer 11
3.3 Programma GHOR 17
3.4 Programma Gemeenten 19
3.5 Programma Twente Safety Campus 21
3.6 Geraamde totaal saldo van baten en lasten 23
3.7 Overzicht van herkomst en bestedingen baten en lasten 24

4 Paragrafen 25
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 25
4.1.3 Financiële kengetallen 28
4.1.4 Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen in relatie tot de financiële positie 29
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen 29
4.3 Financiering 30
4.4 Bedrijfsvoering 32
4.5 Verbonden partijen 35

5 Financiële begroting 2022 37
5.1 Financiële uitgangs- en aandachtspunten 37
5.2 Overzicht van baten en lasten en de toelichting 39
5.2.1 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves 39
5.2.2 Taakvelden 40
5.3 Uiteenzetting financiële positie 41
5.3.1 Meerjarenraming 2022-2025 41
5.3.2 Geprognosticeerde balans 42
5.3.3 Berekening EMU-saldo 43
5.3.4 Verloopoverzicht reserves 43
5.3.5 Verloopoverzicht voorzieningen 43
5.3.6 Investeringen 44
5.3.7 Arbeidskostengerelateerde verplichtingen 46

Bijlagen 47

Bijlage 1 Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage 48

Bijlage 2 Gemeentelijke bijdrage 2022 49

Bijlage 3 Lijst met afkortingen 50

1 Inleiding

De programmabegroting omvat het geheel van taken en activiteiten van Veiligheidsregio Twente (VRT). Ze heeft een kaderstellende functie: ze wijst gelden toe aan programma's en autoriseert de besteding van die gelden. Op deze wijze ondersteunt ze het algemeen bestuur van de VRT bij de uitvoering van haar sturende en controlerende taak. Een gemeenschappelijke regeling, zoals VRT is, stelt de programmabegroting op overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Leeswijzer

- Hoofdstuk 2 heeft een inleidend karakter: het schetst een beeld van Veiligheidsregio Twente en haar taken en ambities.
- Hoofdstuk 3 bevat het programmaplan. In het programmaplan wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten en de manier waarop Veiligheidsregio Twente die effecten wil realiseren. Dit gebeurt aan de hand van de vragen, wat willen we bereiken, wat gaan we doen en wat gaat het kosten?
- Hoofdstuk 4 bevat de verplichte paragrafen weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering en verbonden partijen.
- Hoofdstuk 5 bevat de financiële begroting. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van baten en lasten voor 2022, de meerjarenraming 2022-2025, de uiteenzetting van de financiële positie en het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

2 Veiligheidsregio Twente

2.1 Wie is Veiligheidsregio Twente?

Veiligheidsregio Twente is een samenwerkingsverband van hulpverleningsdiensten en de veertien gemeenten in Twente. De samenwerking is gestoeld op de Wet veiligheidsregio's en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Veiligheidsregio Twente heeft een algemeen bestuur dat bestaat uit de 14 burgemeesters van Twente. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf burgemeesters. Voor de ondersteuning van het bestuur is er de Veiligheidsdirectie, die bestaat uit de commandant brandweer, de vertegenwoordiger van Politie Nederland, de directeur Publieke Gezondheid (PG) en de coördinerend gemeentesecretaris. Voorzitter van de Veiligheidsdirectie is de secretaris van het bestuur.

De basis voor de ambtelijke organisatie wordt gevormd door vier kolommen: brandweer, politie, GHOR en gemeenten, die als zelfstandige organisatieonderdelen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de wettelijke taken en onder de verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur multidisciplinair samenwerken. De kolommen en andere veiligheidspartners staan garant voor een kwalitatief goede monodisciplinaire taakuitvoering en programmatische multidisciplinaire aanpak. De multidisciplinaire taken staan onder regie van de veiligheidsdirectie. De taken zijn daarbij in verschillende ambtelijke en bestuurlijke portefeuilles onderverdeeld.

Al jaren is er een intensieve regionale samenwerking op het gebied van integrale veiligheidszorg, niet alleen op het gebied van fysieke veiligheid maar ook op het gebied van sociale veiligheid. Om daadwerkelijk te komen tot meer veiligheid zet de VRT in op samenwerking en innovatie. Ontwikkelingen op gebied van bestuur, netwerken, technologie, economie en social media zijn aan de orde van de dag. Steeds vaker geldt dat met minder capaciteit hetzelfde veiligheidsniveau moet worden gerealiseerd.

De VRT is een netwerkpartner en werkt veel samen om publieke en private partners, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen rondom het thema veiligheid en innovatie bijeen te brengen en vernieuwing mogelijk te maken ten gunste van 'meer' veiligheid en een hoger maatschappelijk rendement. Samenwerking met bedrijfsleven en kennisinstituten is daarbij het uitgangspunt. De VRT participeert hierbij als 'spin in het web' en vervult verschillende rollen; coördinator, facilitator, adviseur, opdrachtnemer. Het aanjagen van innovatie en samenwerking moet leiden tot nieuwe activiteiten en faciliteiten op het gebied van veiligheid in Twente.

2.2 Wat doet Veiligheidsregio Twente?

Taken op basis van de Wet Veiligheidsregio's
Op basis van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) bereidt de VRT zich voor op zware ongevallen, branden, rampen en crises. De VRT inventariseert de risico's en heeft een adviserende taak over deze risico's. Wanneer er een brand, ongeval, ramp of crisis optreedt beschikt de VRT over de middelen om professioneel en slagvaardig te kunnen optreden en te coördineren. Veiligheidsregio Twente heeft primair tot doel de Wet Veiligheidsregio's uit te voeren.

Taken niet voortkomende uit de Wet Veiligheidsregio
Daarnaast voert de VRT een aantal taken uit die niet voortkomen uit de Wet Veiligheidsregio's. Het gaat hier om verschillende soorten taken. Sommige taken vloeien wel voort uit een (andere) wet en/of zijn in opdracht van de gemeenten belegd bij de VRT. Het betreft de volgende taken:

1. Adviseren bij (grootschalige) evenementen: VRT adviseert om evenementen zo veilig mogelijk te maken.
2. Bevorderen van de landsgrensoverschrijdende samenwerking.
3. Een deel van de activiteiten op Twente Safety Campus (TSC).
4. Het bieden van een platform voor samenwerking op het gebied van de fysieke of sociale veiligheid, zoals het Platform Integrale Veiligheidszorg, Veiligheidsstrategie Oost Nederland, de Regionale Toezichtsruimte (RTR) en het Veiligheidshuis Twente (VHT).

Twente Safety Campus
De Twente Safety Campus vormt een ontmoetingsplek voor veiligheid in Twente waar verschillende disciplines en deskundigheid bij elkaar komen. De activiteiten op de campus zijn een mix van wettelijke en niet-wettelijke taken. TSC bestaat uit een drietal organisatieonderdelen:

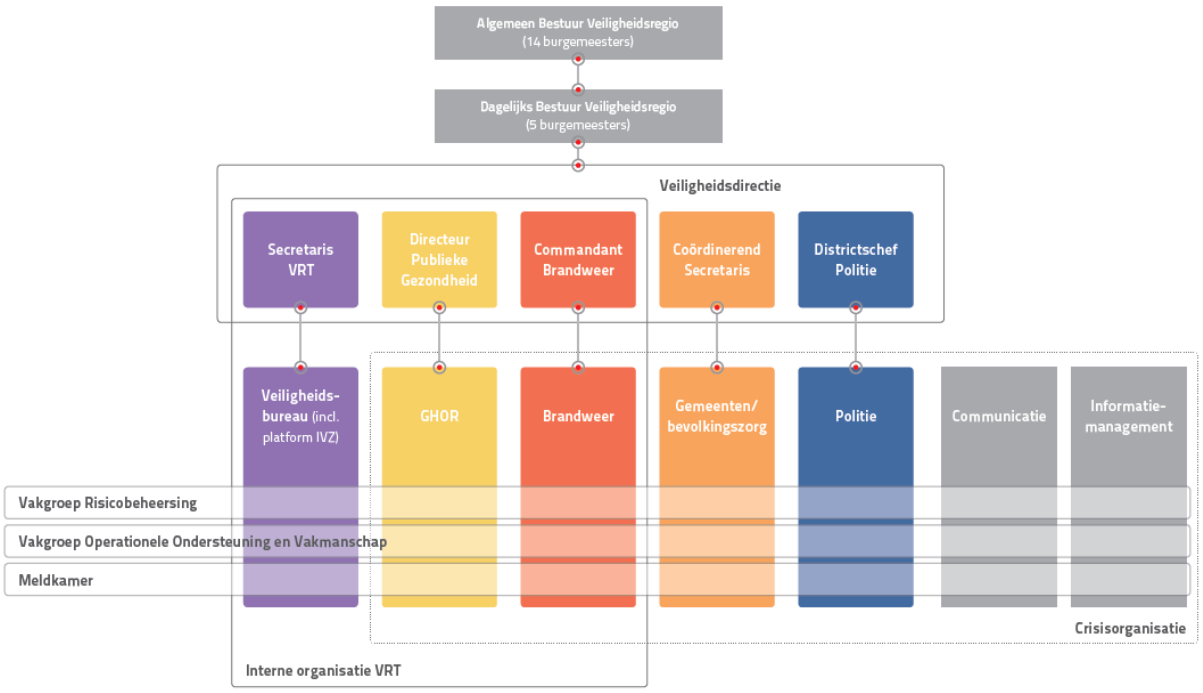
- TRONED: hier biedt TSC oefenprogramma's aan om de vakbekwaamheid en professionaliteit van hulpverleners te stimuleren. Het vakbekwaam houden van eigen personeel is een wettelijke taak. De trainingen die worden gegeven aan derden zijn aangemerkt als een ondernemersactiviteit.
- Risk Factory: het doel van de Risk Factory is het vergroten van het veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid van burgers in Twente. De activiteiten in dat kader hebben een wettelijke basis. Het thema veiligheid wordt in de Risk Factory meer integraal benaderd. Om die reden zijn partners in de veiligheidsketen, zoals de Nationale Politie, de GGD en verkeersveiligheidsinstanties betrokken.

- Safety Field Lab: betreft de onderzoeks- en testfaciliteit van TSC, gericht op realisatie van innovatieve veiligheidsoplossingen. Dit naargelang de behoefte van en in samenspraak met kennisinstituten en bedrijven. De activiteiten hebben in beginsel een niet-wettelijk karakter. Behoudens dan de brandonderzoeks- en kennisgerelateerde activiteiten die voor eigen doeleinden worden verricht.

In paragraaf 3.5 wordt verder ingegaan op de activiteiten van TSC evenals de wijze waarop deze activiteiten worden gefinancierd.

2.3 De organisatie

Het organogram van de ambtelijke organisatie Veiligheidsregio Twente ziet er als volgt uit

De VRT opereert in heel Twente. De brandweer beschikt over 29 kazernes met materieel verspreid over Twente. Vanuit deze kazernes staat de brandweer 24/7 paraat, met zowel beroeps als vrijwilligers, voor de inzet bij incidenten. Daarnaast maken we voor de crisisorganisatie ook gebruik van vele medewerkers van alle gemeenten en van overige organisaties. Het aantal fte's en het aantal brandweervrijwilligers in de begroting 2022 is als volgt verdeeld over de programma's:

Programma	Aantal fte	Aantal vrijwilligers
Brandweer	333	666
Veiligheidsbureau	17	
GHOR	10	
Gemeenten	2	
Totaal	**362**	**666**
*Begroting '21**	*360*	*680*

* Toelichting verschil:
Betreft enerzijds de bijstelling van formatie van de sector Beheer & Techniek (– 1 fte). Als besparingsmaatregel i.h.k.v. de invoering van kazernering in Hengelo. Anderzijds zijn taken in eigen beheer genomen door de sector Strategie & Ondersteuning (+ 3 fte) op gebied van planning, keuring en digitale media. Bekostigd met de out-of-pocket gelden die voor ondersteunende activiteiten waren gelabeld.

3 Toelichting op de programma's

3.1 Programma Multidisciplinaire onderwerpen

Portefeuillehouder	**G.O. van Veldhuizen**
Programmamanager	**H.G.W. Meuleman**

Samenvatting
Het programma multidisciplinaire onderwerpen bevat de coördinatie van de werkzaamheden, projecten en activiteiten welke multidisciplinair opgepakt worden.

Trends en Ontwikkelingen

Landelijke trends en ontwikkelingen zijn voor ons ook van invloed op onze doelstellingen. Zonder een uitputtend overzicht te willen geven volgt hieronder een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen die wij signaleren en waarmee wij rekening willen houden:

Veranderingen in de maatschappij
De impact van Covid-19 is groot en dit zal ook in 2022 nog zijn weerslag hebben. Fysiek, economisch, sociaal en emotioneel. In 2022 zullen deze effecten beter zichtbaar en benoembaar zijn. De veerkracht van de maatschappij kan wel eens heel groot blijken te zijn geweest, waardoor ook voordelen van zo'n grote crisis aan het licht komen. Wellicht ontstaan er daardoor mogelijkheden waar we op in kunnen springen. Want, zelfredzaamheid, samen redzaam zijn, veerkracht en eigen regie zijn sleutelbegrippen waar de Veiligheidsregio de afgelopen jaren aan heeft gewerkt. Mensen en bedrijven/ instellingen worden geacht zich bewust te zijn van de veiligheidsrisico's en, tot op zekere hoogte, te weten wat zij moeten doen als een risico zich voordoet. Er wordt in toenemende mate een beroep gedaan op de zelfredzaamheid van al onze inwoners. Het is aan ons hen daarbij te helpen.

Nieuwe risico's: cybercrime, klimaat en energietransitie
De samenleving verandert en dat brengt andersoortige risico's met zich mee, waar wij als veiligheidsregio in samenwerking met andere partners op moeten anticiperen. Het betreft risico's die uit het regionaal risicoprofiel naar voren zijn gekomen, namelijk het veranderende klimaat (zoals hevige regenval, storm en droogte), cybercrime en energietransitie. Daarnaast zal het thema infectieziekten ook extra aandacht vragen.

Drones
De eerste momenten na een incident zijn cruciaal. Correcte informatie is voor alle first responders van groot belang. Drones bieden nieuwe kansen om bij incidenten zo adequaat mogelijk op te treden. Met behulp van een drone wordt de verificatietijd verkort en de effectiviteit van first responders verbeterd. Naast het verkorten van de verificatietijd kunnen drones ook proactief een bijdrage leveren aan bijvoorbeeld het bewaken van evenementen of bij handhaving en/of toezicht van wetgeving. Ook zijn overheidsinstanties (bijvoorbeeld gemeenten) en particuliere bedrijven beter in staat om met behulp van drones te zorgen voor veilige gebouwen en/of bedrijventerreinen. De ontwikkelingen en het gebruik ten aanzien van onbemande luchtvaartuigen (drones) zijn de afgelopen jaren in een versnelling gekomen. Hierdoor wordt de technologie achter sensoren en drones steeds goedkoper, dit maakt het mogelijk meerdere drones continu paraat te hebben staan voor safety en security toepassingen.

Meldkamer Oost Nederland
De voorbereidingen om te komen tot een gezamenlijke meldkamer in Oost Nederland zijn al enkele jaren geleden gestart. Huidige planning is dat de nieuwe meldkamer in Apeldoorn eind 2022 gereed zal zijn. Dit is het moment dat de medewerkers ook overgaan naar Apeldoorn. De meldkamer in Hengelo verdwijnt dan. Ook de komende tijd vergt deze ontwikkeling nog de nodige aandacht, zoals de zorg voor het meldkamerpersoneel, de governance van de meldkamer, de borging van onze crisisorganisatie bij de meldkamer en het ontsluiten van relevante data.

Veranderende wetgeving
Wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen gevolgen hebben voor onze organisatie en voor ons handelen.

- Evaluatie Wet veiligheidsregio's: de commissie heeft haar rapport aangeboden aan het (demissionaire) Kabinet. In de kabinetsreactie onderschrijft de minister de hoofdlijnen van het rapport. Wij kunnen ons in Twente grotendeels vinden in de getrokken conclusies en gedane aanbevelingen.
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen: deze wordt momenteel geëvalueerd. De verwachting is dat deze wet op onderdelen aangepast gaat worden. Het zal dan gaan om meer procesmatige wijzigingen die niet onze inhoud zullen treffen.

Informatie gestuurd werken
Informatie gestuurd werken wordt steeds belangrijker. Informatie gestuurd werken gaat er vanuit dat informatie en data actief wordt ingezet om de primaire processen van een organisatie beter en effectiever te laten verlopen. Er is heel veel informatie beschikbaar, door dit slim te koppelen kan veel gewonnen worden in tijden van crisis, maar ook in de voorbereiding hierop. Bijkomend aandachtspunt hierbij is de beveiliging en het regelen van de toegang tot deze informatie.

Evenementen
De stijgende lijn in de aanvragen voor multidisciplinaire evenementenadviezen blijft zich voortzetten. De oorzaak hiervan is drieledig:

- Evenementen nemen in omvang toe
- Er komen nieuwe evenementen bij
- Gemeenten wensen een integrale blik op aanvragen.

Gespecialiseerd personeel
We verwachten dat het invullen van vacatures waarin we ervaren en gespecialiseerde medewerkers vragen, lastig blijft. Twente is een regio die niet centraal in het land ligt. Op bepaalde terreinen (bijvoorbeeld informatievoorziening) moeten we ook concurreren met bijvoorbeeld het bedrijfsleven.

Wat willen we bereiken?

Alle activiteiten van de Veiligheidsregio Twente richten zich op het vergroten van de veiligheid van de inwoners en bezoekers van Twente. Dit doen wij door veiligheidsrisico's in Twente nauwgezet in kaart te brengen en de zelfredzaamheid bij inwoners en ondernemers in Twente te stimuleren. Onze activiteiten strekken zich uit van het adviseren over het voorkomen van (en voorbereiden op) ongevallen en rampen, tot het verhelpen van de situatie bij ongevallen, rampen en crisis. Daarbij gaat onze aandacht niet alleen uit naar bestaande risico's, ook zicht krijgen op en bestrijding van nieuwe risico's staat hoog bij ons op de agenda. Het resultaat is niet per definitie een hoger veiligheidsniveau, maar wel meer veiligheid in Twente en duidelijkheid over de risico's waardoor mensen in Twente zich beter kunnen voorbereiden. Om dit te bereiken hebben we de juiste mensen nodig. Hiervoor willen wij een aantrekkelijke werkgever blijven.

Wat gaan we doen?

Belangrijke activiteiten in het jaar 2022 vanuit het Veiligheidsbureau zijn:

Bestuursondersteuning
a. Advisering aan en ondersteuning van het bestuur.
b. Coördinatie van de multidisciplinaire samenwerking op het gebied van de voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
c. Coördinatie van de planning en controlcyclus.
d. Voorzien in de meldkamerfunctie.
e. Waar nodig en mogelijk ondersteuning aan brandweer, GHOR, gemeenten, politie en partners.
f. Invulling geven aan het regisseurschap voor veiligheid; onder andere middels de platformfunctie.

Samenwerking
We werken met vele partners samen op verschillende terreinen. Vanzelfsprekend blijven we de samenwerking tussen de verschillende kolommen en partners stimuleren en faciliteren. Bijvoorbeeld de GGD en andere zorgpartners middels een Stuurgroep Zorg, Veiligheid en Straf. Politie en justitie zijn verbonden in het Districtelijk Veiligheidsoverleg. Rond de thema's leefbaarheid en milieu werken we samen met de Omgevingsdienst Twente, Waterschap Vechtstromen en andere partners. We werken in verschillende verbanden nauw samen met andere veiligheidsregio's en partners, zoals het Instituut Fysieke Veiligheid.
De samenwerking met onze Oosterburen in Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen heeft de afgelopen jaren een verdiepingsslag gekend. Op velerlei terrein zijn goede afspraken tot stand gekomen. In 2022 zal met name verder worden geïnvesteerd in de samenwerking met de beide deelstaten en in het bijzonder met de Kreis Borken en de Kreis Noordrijn-Westfalen.

Crisisorganisatie
Op het gebied van crisisorganisatie willen we ons richten op het volgende:

- Bestendigen van de huidige flexibele en slagvaardige crisisorganisatie.
- Klassieke crises en moderne crisis (cyber, klimaat).
- Blijvende vakbekwaamheid van de crisisorganisatie organiseren door trainen en oefenen (o.a. 14 systeemoefeningen)
- Uitrollen van een vakbekwaamheidssysteem (persoonlijk portofolio).
- Impuls geven aan het leren van oefenen en incidenten.

Convenanten
In Oost 5 verband is in 2018 de afspraak gemaakt om in gezamenlijkheid de afsprakenlijsten met de verschillende crisispartners te actualiseren. Deze werkwijze lijkt aan de gestelde verwachtingen te voldoen. Ook in 2022 willen we deze werkwijze continueren en daar waar mogelijk verder optimaliseren.

Drones
Diverse partijen in Twente, zoals Space53, Brandweer Twente, Twente Safety Campus, Politie etc. hebben het initiatief genomen om de toepassing van drones met name op het dossier veiligheid verder in ontwikkeling te brengen. Ook de kennisinstellingen en diverse Twentse bedrijven zijn bij de verschillende initiatieven betrokken. De VRT volgt deze ontwikkelingen en wil waar mogelijk ook in 2022 een ondersteunende rol bieden. Het veiligheidsbureau is nauw betrokken bij het project Uiver, als voortzetting van het project Next Level. Ook zijn / worden in nauwe samenwerking met de betreffende gemeente dronevluchten uitgevoerd met als doel b.v. het handhaven en toezicht van de milieuwetgeving. De VRT ondersteunt dergelijke initiatieven en wil hiermee het gebruik van drones in Twente verder stimuleren.

Risicocommunicatie
Het bestuur van de Veiligheidsregio is verantwoordelijk voor de informatievoorziening aan burgers over de risico's, rampen en crises en over de maatregelen die het heeft genomen ter voorkoming en bestrijding ervan. Risicocommunicatie is er niet alleen op gericht dat burgers zich bewust zijn van de risico's, maar ook van de voorbereidingen die ze zelf kunnen treffen en acties die ze kunnen ondernemen op het moment van een incident. Doel van risicocommunicatie is hoofdzakelijk het vergroten van de zelfredzaamheid. We richten ons naast op het algemene publiek ook op kwetsbare doelgroepen. Aandacht voor ouderen is daarbij belangrijk, maar wellicht dat meer aandacht voor jongeren, vanwege de impact van Covid-19, ook wel wordt gevraagd. Risicocommunicatie-onderwerpen die in ieder geval aan bod zullen komen zijn cyberveiligheid, energietransitie en effecten van klimaatverandering.

Evenementen
Het coronavirus heeft een grote impact op de evenementenwereld. Veel evenementen konden in 2020 en 2021 niet doorgaan. De (financiële) noodzaak voor het houden van evenementen voor organisatoren is groot. Om die reden is de verwachting dat in 2022 het aantal grootschalige evenementen minimaal hetzelfde blijft of zelfs wederom zal toenemen. Ingeschat wordt dat voor circa 40 evenementen een multidisciplinair advies wordt opgesteld. Echter moet hierbij de kanttekening geplaatst worden dat door het mislopen van inkomsten in 2020 en 2021 organisatoren wellicht niet de financiële middelen hebben om in 2022 een (in vergelijkbare omvang) evenement te organiseren. Dit op dit moment niet te voorspellen. Naast advisering zal de focus in 2022 blijven liggen op het vergroten van het veiligheidsbewustzijn van organisatoren. Er worden informatiebijeenkomsten en table top oefeningen georganiseerd.

Informatiegestuurd werken
Veiligheidsregio Twente onderneemt verschillende initiatieven om informatie een meer cruciale rol te laten spelen in zowel de voorbereidende, koude fase van incidentbestrijding als in de lauwe en warme fase van incidentbestrijding. Voorbeelden zijn het werken aan een actueel operationeel beeld door het beschikbaar stellen van up-to-date informatie voor de verschillende functionarissen in de crisisorganisatie. Dit gebeurt vanuit het informatie- en operationeel centrum (IOC).

Rampenbestrijdingsplannen
Conform de wet worden er rampenbestrijdingsplannen opgesteld. Dit zijn de operationele plannen waarin de aanpak van concrete rampsituaties voor specifieke inrichtingen is beschreven. Deze rambestrijdingsplannen worden door het bestuur van de veiligheidsregio vastgesteld. Aan deze taak zal ook in 2022 uitvoering worden gegeven. Het gaat hier om 6 rampbestrijdingsplannen en 3 coördinatieplannen.

Wat gaat het kosten?

Multidisciplinaire onderwerpen	2022		2021		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bestuursondersteuning	882.370	1.223.684	1.009.322	1.384.263	-126.952	-160.579
Rampenbestrijding en crisisorganisatie	369.931	82.000	283.145	0	86.786	82.000
Samenwerking & Innovatie	0	0	56.202	0	-56.202	0
Meldkamer	62.945	0	61.723	0	1.222	0
Kwaliteit & Informatievoorziening	142.320	0	140.666	0	1.654	0
Risicobeheersing & Communicatie	246.314	66.667	177.592	0	68.722	66.667
Veiligheidshuis Twente	532.370	532.370	519.806	519.806	12.564	12.564
Platform IVZ	104.269	104.269	102.378	102.378	1.891	1.891
Totaal Multidisciplinaire onderwerpen	**2.340.518**	**2.008.989**	**2.350.834**	**2.006.447**	**-10.316**	**2.542**
	331.528		**344.387**		**-12.859**	

De taken van Veiligheidshuis Twente en Platform IVZ zijn strikt gescheiden van de overige VRT taken. Zij ontvangen hiervoor een aparte financiering en zijn geen onderdeel van de gemeentelijke bijdrage.

In de begroting 2022 zijn incidentele baten en lasten opgenomen voor in totaal € 253.441. Incidentele middelen (vooruitontvangen BDUR-gelden en/of subsidies) worden in 2022 onder andere besteed aan:

- Multi-oefenprogramma
- Risicobeheersing

3.2 Programma Brandweer

Portefeuillehouder	**S.W.J.G. Schelberg**
Programmamanager	**S.J.M. Wevers**

Als brandweer houden we ons bezig met het voorkomen en beperken van brand en het bestrijden van brand en ongevallen. Hierbij richten we ons op minder brand, minder slachtoffers en minder schade. Brandweer Twente staat 24 uur per dag, 7 dagen per week en 365 dagen per jaar klaar om te helpen. De Brandweer heeft een uitvoeringsagenda gemaakt voor periode 2018-2023 gebaseerd op de huidige bestuurlijk vastgestelde visie (De Blik Veuroet, januari 2018) De jaren 2018-2023 staan in het teken van de drie pijlers:

1. Ondernemende en vernieuwende organisatie
2. Mens staat centraal
3. Midden in de maatschappij.

Ontwikkeling en realisatie van deze pijlers wordt uitgevoerd met het uitgangspunt: Brandweer Twente is er altijd.

Trends en Ontwikkelingen

Taakdifferentiatie

De rechtspositie van brandweervrijwilligers is strijdig met de Europese wet- en regelgeving en het gelijkheidsbeginsel in het algemeen (gelijk werk, gelijk betalen). De eisen die worden gesteld aan vrijwilligers en beroepsbrandweerlieden op het gebied van onder andere opleiding en oefenen zijn nagenoeg gelijk. Landelijk wordt er gekeken naar mogelijkheden om meer onderscheid te maken tussen beroepsmedewerkers en vrijwilligers (taakdifferentiatie) zonder op de kwaliteit van brandweerzorg in te leveren. Hiervoor is er een denkrichting opgesteld. Deze denkrichting blijkt uitvoerbaar maar er zitten wel forse financiële, personele, organisatorische en juridische consequenties aan. Deze zullen eerst verder uitgewerkt moeten worden voor er definitieve besluitvorming plaatsvind.

Vrijwilligersbeleid

Vrijwilligers spelen een belangrijke rol binnen de brandweer, het grootste gedeelte van het personeelsbestand bestaat uit vrijwilligers. Vrijwilligers zijn daarmee essentieel voor de brandweerzorg in Twente. Om de paraatheid te garanderen is het daarom belangrijk om voldoende vrijwilligers aan te trekken en te behouden in Twente. Het behoud van het aantal vrijwillige brandweerlieden is een opgave die een toenemende inspanning vraagt. In navolging op landelijk beleid wordt er in Twente gewerkt met de vrijwilligersagenda, waarbij de landelijke visie wordt ingebed. Binnen de vrijwilligersagenda richten we ons op vier thema's: werving & opleiding, binden & verbinden, hoofdwerkgevers en vrijwilliger van de toekomst. Het doel is dat elke kazerne voldoende gemotiveerde en vakbekwame vrijwilligers heeft die zich maatschappelijk en organisatorisch betrokken voelen.

Paraatheid

Het blijven garanderen van de paraatheid in Twente is en blijft een aandachtspunt de komende jaren. Als Brandweer Twente zijn er verschillende manieren waarop we dit proberen te borgen. Zo wordt er gewerkt met de hierboven genoemden vrijwilligersagenda. Het doel is dat elke kazerne voldoende gemotiveerde en vakbekwame vrijwilligers heeft die zich maatschappelijk en organisatorisch betrokken voelen. Het vergt daarnaast inspanning om de paraatheid in Twente goed in beeld te krijgen om op deze manier te kunnen sturen op paraatheid. Er wordt daarom ingezet op hulpmiddelen zoals slimme pagers en een dashboard paraatheid. Ook wordt er gekeken naar mogelijkheden om de beroepsbezetting in Twente waar mogelijk te flexibiliseren en Twents te benutten.

Meldkamer brandweer

Sinds 2014 loopt een landelijk traject onder de naam Transitie Landelijke Meldkamer Organisatie. Hierin wordt uitvoering gegeven aan het besluit van de minister om over te gaan naar één nieuwe meldkamerorganisatie die verantwoordelijk wordt voor 10 landelijke meldkamers (i.p.v. de 25 regionale meldkamers). Voor Twente houdt het in dat er een transitieproces is ingezet om samen met de overige 5 veiligheidsregio's in Oost te komen tot één nieuwe gezamenlijke meldkamer in Apeldoorn. Het beheer van de meldkamer is reeds overgedragen aan de LMS (onderdeel politie). Harmonisatie van processen (brandweer- en crisis-) en een overgang van brandweercentralisten naar één Veiligheidsregio (VNOG) worden voorbereid. Uitgangspunt bij de transitie is dat dit een geleidelijk proces is waarbij de nieuwe manier van werken wordt uitgewerkt en beproefd. Twente is betrokken bij het landelijke en regionale proces. Eind 2022 is de overgang naar de nieuwe meldkamer een feit, in 2020 en 2021 worden voorbereidingen getroffen om dit te realiseren.
Binnen de VRT ligt naast de transitie een focus op behoud van continuïteit, borging van informatievoorziening, korte lijnen tussen de meldkamer en de operationele processen, borging van het RCC en de regionale toezichtruimte. Plannen hiervoor worden in 2021 ontwikkeld.

Technologie en drones
Technologische ontwikkelingen gaan snel en de technologische mogelijkheden worden steeds groter. Ook binnen de brandweer is technologie noodzakelijk en speelt het een steeds grotere rol. Het gebruik van operationele informatiesystemen is niet meer weg te denken. Daarnaast levert technologie een bijdrage aan het vergroten van de brandveiligheid, denk aan nieuwe manieren van detectie van brand of andere manieren van alarmeren. Verder is data gestuurd brandweerzorg volop in ontwikkeling. Er wordt gericht data verzameld en geanalyseerd en gebruikt om keuzes te maken in de organisatie. Ook op het gebied van drones zijn er volop ontwikkelingen. Drones worden steeds meer gebruikt ter ondersteuning van incidenten en de mogelijkheden met drones worden groter. Brandweer Twente beschikt over een drone ploeg en de kazerne Glanerbrug heeft als eerste kazerne een drone platform. Er wordt daarnaast volop getest op de TSC en er zijn verschillende projecten voor de doorontwikkeling van drones (o.a. de projecten 'snuffeldrone' en 'hotspotdetectie'). De komende jaren wordt er ingezet op de doorontwikkeling en het gebruik van drones waarbij de focus niet alleen ligt op het reactief gebruik van drones maar ook op preventieve inzet. Een voorbeeld hiervan is testen met 'automatische drones'. Dit houdt in dat drones vanaf diverse locaties op afstand bestuurd kunnen worden om geprogrammeerde vluchten uit te voeren.

Omgevingsrecht
De komende tijd vinden er diverse veranderingen plaats in het omgevingsrecht. Deze veranderingen hebben invloed op de rol van de brandweer t.a.v. brandveiligheid in Nederland en mogelijk ook op het repressieve optreden van de brandweer. Het gaat om de volgende ontwikkelingen:

- *Omgevingswet*
  De Omgevingswet bundelt en moderniseert in één wet veel huidige regelgeving voor de leefomgeving. Naar verwachting treedt de wet op zijn vroegst per 2022 in werking. De wetgever gaat in de Omgevingswet ook anders om met adviestaken, benoemt de inhoud en spreekt het vertrouwen uit dat decentrale overheden specialistische diensten (zoals brandweer en GGD) inschakelen om advies te geven op onderwerpen. In omgevingsplannen moet rekening worden gehouden met de mogelijkheden van het voorkomen, beperken en bestrijden van een brand, ramp of crisis en met omgevingsveiligheid (externe veiligheid).
- *Private kwaliteitsborging*
  De introductie van private kwaliteitsborging betekent dat Brandweer Twente verder gaat met de doorontwikkeling van regelgericht naar risicogericht werken, zowel op het gebied advies als toezicht. Brandveiligheid is immers een samenhangend geheel van gebouw, installaties, gebruik en omgeving. Deze integraliteit zal dan ook samen met bestrijdbaarheid van een incident worden meegewogen in een advies voor alle fases van een bouwwerk: van plan via realisatie en oplevering tot gebruik. Getracht wordt de ontwikkelingen rondom private kwaliteitsborging aan te grijpen om contacten met private kwaliteitsborgers aan te gaan ten behoeve van onze informatiepositie.
- *Samenwerking netwerkpartners bevoegd gezag onder de Omgevingswet*
  Onder het omgevingsrecht verandert ook de wijze waarop netwerkpartners (Omgevingsdienst Twente, GGD Twente, Waterschap Vechtstromen, Veiligheidsregio Twente) de bevoegde gezagen voorzien van input. Om bevoegde gezagen (met name gemeenten) ook onder de Omgevingswet vroegtijdig van een deskundig totaalproduct te voorzien, zoeken de netwerkpartners vanuit ieders expertise (milieu, gezondheid, veiligheid, water) actief de samenwerking met elkaar op.

Wat willen we bereiken?

Brandweer Twente is een herkenbare brandweerorganisatie die optreedt als sterke partner zowel in Veiligheidsregio Twente als daarbuiten. Onze bedrijfsvoering is gericht op efficiënt en risicogericht werken met een goede balans tussen kosten en baten. We streven naar een professionele en slagvaardige brandweerzorg, die voldoet aan wensen en verwachtingen van inwoners. Die past binnen dat wat de wet en ons bestuur van ons vraagt. We staan elke dag 24/7 paraat voor een veilig Twente. Dit doen we door uit te rukken naar kleine branden en complexe incidenten én door te werken aan het voorkomen van branden en ongevallen via preventie. Ons doel daarbij is minder branden, minder slachtoffers en minder schade.

Wat gaan we doen?

1. Ondernemende en vernieuwende organisatie
We kijken steeds naar de (brandveiligheids-)risico's in Twente en de gegevens die we daarover hebben. Onze acties stemmen we daarop af. Daarbij hebben we aandacht voor bestaande en nieuwe ontwikkelingen in de maatschappij.

a. We verzamelen steeds meer informatie uit onze organisatie, maar ook daarbuiten. Ons IOC speelt daarbij in de voorbereiding en bij incidenten een belangrijke rol. Deze informatie geeft ons inzicht om onderbouwde keuzes te maken in ons werk. Dit noemen we Business Intelligence (BI).
b. We zijn vernieuwend: altijd op zoek naar het inzetten van nieuwe technologie en werkwijzen om er voor te zorgen dat onze mensen veilig en professioneel hun werk kunnen doen.
c. Voor het vlammetje zijn we blijvend op zoek naar kennis over oorzaken en slimme manieren om incidenten te voorkomen. Dit doen we door advisering en toezicht op bestaande en nieuwe

ontwikkelingen, lesgeven in brandveiligheid op ROC en Hogescholen en door het verhogen van veiligheidsbewustzijn d.m.v. voorlichting en communicatie. De Risk Factory is daarvan een structureel onderdeel.

d. We staan 24/7 paraat vanuit ons netwerk van 29 kazernes. Elke kazerne levert een bijdrage aan het grote geheel. Elke kazerne krijgt ruimte voor lokale keuzes, bijvoorbeeld over oefenen, de kazerne en materiaal.

2. Mens staat centraal

a. Medewerkers voelen zich gezien en gewaardeerd. We luisteren naar elkaar en hebben begrip voor elkaars rol en positie. Samen zijn we trots op Brandweer Twente.
b. We staan bekend als een organisatie waar fitheid en gezondheid belangrijk zijn. Medewerkers zijn mentaal en fysiek gezond. Er zijn goede arbeidsomstandigheden en we werken aan mentale veerkracht.
c. Het oefenprogramma sluit aan bij de wensen en behoeften van het repressieve personeel: wat je al kunt hoef je niet te oefenen. Mensen worden uitgedaagd om te leren en krijgen de laatste kennis en inzichten aangeboden.
d. We hebben aandacht voor de vakbekwaamheid en inzetbaarheid van onze mensen. Daarbij stimuleren we mensen om zelf na te denken over hun loopbaan. De organisatie faciliteert en ondersteunt hierin.
e. Vrijwilligers vormen het grootste deel van ons personeelsbestand en voelen zich betrokken bij hun kazerne. Daarbij ligt de nadruk op het zoeken en het opleiden van voldoende repressieve vrijwilligers. De jeugdbrandweer biedt daarin kansen. Daarnaast kijken we naar nieuwe varianten van vrijwilligheid o.a. gerelateerd aan Brandveilig Leven (BVL).
f. We zijn en blijven een aantrekkelijke werkgever. Duurzame inzetbaarheid en diversiteit zijn hierbij belangrijke thema's.

3. Midden in de maatschappij

a. We leggen steeds verbindingen met andere organisaties in de maatschappij. Bijvoorbeeld voor het verbeteren van veiligheid voor specifieke doelgroepen, zoals ouderen en zorg.
b. Met bedrijven en onderwijsinstellingen werken we samen, zodat kennis zoveel mogelijk wordt gedeeld en we elkaar op gebied van veiligheid versterken. De Twente Safety Campus speelt hierin een belangrijke rol.
c. Landelijk bouwen we mee aan het Nederlandse brandweernetwerk. We laten daarbij onze Twentse stem horen. We zorgen o.a. voor een goede overgang van de Twentse meldkamer naar Oost Nederland.

Als onderdeel van Veiligheidsregio Twente werken we voor de Twentse gemeenten. De brandweer is daarbij een deskundig adviseur. Specifieke thema 's voor de komende jaren zijn de introductie van de Omgevingswet en de nieuwe ontwikkelingen rondom duurzaamheid. We staan ook paraat bij grote en complexe incidenten. Dit doen we door een slagvaardige bijdrage te leveren aan de crisisorganisatie van Veiligheidsregio Twente. We werken daarin samen met andere veiligheidspartners.

Indicatoren				
Indicator	**Nr. activiteit**	**Bron**	**Huidig niveau (2021)**	**Ambitieniveau (2022)**
Verbinding met de gemeentes	3	Principebesluit tot regionalisering	Brandweer Twente komt indien gewenst jaarlijks in iedere gemeente 1x langs om de gemeenteraden/-besturen te informeren over haar activiteiten.	Brandweer Twente komt indien gewenst jaarlijks in iedere gemeente 1x langs om de gemeenteraden/-besturen te informeren over haar activiteiten.
Brandweer levert een bijdrage in de multidisciplinaire vakgroepen.	1	Visie *Brandweer Twente over Morgen*	100%	100%
De indicatorenset zoals vastgesteld in de programmabegroting wordt in VRT verband gemonitord.	1	n.v.t.	Rapportage in BERAP en in de jaarrekening	Rapportage in BERAP en in de jaarrekening
Vrijwilligersagenda wordt gebruikt voor het vinden, binden en verbinden van vrijwilligers	2	n.v.t.	Uitvoering diverse pilots, landelijke discussie taakdifferentiatie volgen, verdere implementatie van de resultaten uit de kazernebezoeken	In 2022 zal de Vrijwilligersagenda worden afgesloten. Het doel is dat de pilots zijn uitgevoerd en geëvalueerd, dat de uitkomsten van de kazernebezoeken waar

				mogelijk geïmplementeerd zijn en dat aandacht voor de vrijwilliger structureel geborgd is in de organisatie.
Productendienstencatalogus (PDC) met afspraken over de werkwijze m.b.t. de thema's advies en controles/toezicht.	3	n.v.t.	Er wordt landelijk een PDC voorgesteld die leidend is in het kader van de omgevingswet. Brandweer Twente gaat deze vertalen naar een Twentse invulling. Het huidige kwaliteitsniveau blijft als minimale basis bestaan.	Als onderdeel van het opgestarte programma Omgevingswet binnen de sector Brandveiligheid wordt de PDC geactualiseerd op de producten onder het veranderende omgevingsrecht. Deze wordt gebaseerd op de landelijke PDC. Het huidige kwaliteitsniveau blijft als minimale basis bestaan.
Adviestermijn	3	Visie *Brandweer Twente over Morgen*	De afgegeven adviezen worden integraal behandeld en in nauwe samenwerking en afstemming met gemeente en andere actoren afgehandeld en verstrekt. De adviezen voldoen aan de afgesproken en vastgestelde kwaliteitscriteria en zijn risicogericht van aard.	De afgegeven adviezen worden integraal behandeld en in nauwe samenwerking en afstemming met gemeente en andere actoren afgehandeld en verstrekt. De adviezen voldoen aan de afgesproken en vastgestelde kwaliteitscriteria en zijn risicogericht van aard. Er wordt tevens gekeken in hoeverre de termijnen wijzigen als gevolg van de Omgevingswet.
Brandweer Twente beschikt over een zaaksysteem met aansluiting op de samenwerkingsfunctionaliteit van de ketenpartners	3	n.v.t.	Brandweer Twente beschikt over een zaaksysteem dat interne processen ondersteund. Voor de uitwisseling van producten met bevoegde gezagen en ketenpartners wordt nu nog handmatig gehandeld.	Met de introductie van het digitaal stelsel omgevingswet wordt de uitwisseling van producten tussen bevoegde gezagen en ketenpartners vereenvoudigd. Daartoe dient het eigen zaaksysteem aan te sluiten op de samenwerkings-functionaliteit. Brandweer Twente beschikt zo kort mogelijk na de inwerkingtreding van de Omgevingswet over een zaaksysteem waarmee eenvoudig en snel producten uitgewisseld kunnen worden.
Toezicht (controles brandveiligheid)	3	Visie *Brandweer Twente over Morgen*	De diepgang, voortgang en realisatie van controles zijn afgestemd met de gemeenten. Daarbij wordt gestreefd naar een integraal	De diepgang, voortgang en realisatie van controles zijn afgestemd met de gemeenten. Daarbij wordt gestreefd naar een integraal kwaliteitsniveau. Er vindt periodieke afstemming plaats met

			kwaliteitsniveau. Er vindt periodieke afstemming plaats met alle gemeenten omtrent de voortgang en eventuele bijzonderheden.	alle gemeenten omtrent de voortgang en eventuele bijzonderheden.
Brandveilig leven	3	n.v.t.	Bereik[1] activiteiten BVL: jaarlijks ca 50.000 mensen.	BVL spant zich in om bij alle activiteiten die zij doen zoveel mogelijk risicogericht en informatiegestuurd te werken, waarbij brandveiligheidsbewustzijn maar ook gedragsverandering centraal staat.
Brandonderzoek	1	n.v.t.	Naast de reguliere brandonderzoeken wordt: - 100% van de branden met slachtoffers onderzocht - Op verzoek brandonderzoek gedaan	Naast de reguliere brandonderzoeken wordt: - 100% van de branden met slachtoffers[2] onderzocht - Op verzoek brandonderzoek gedaan
Basisbrandweerzorg: uitrukken die voldoen aan de normtijd	1	Dekkingsplan Brandweer Twente	Bij daadwerkelijke uitrukken voldoet BRW Twente aan de wettelijke maximale opkomsttijd van 18 minuten. Wij rapporteren periodiek over de mate waarin we hebben voldaan aan de berekende tijden uit het dekkingsplan	Bij daadwerkelijke uitrukken voldoet BRW Twente aan de opkomsttijden zoals opgenomen in het dekkingsplan. Wij rapporteren periodiek over de mate waarin we hieraan hebben voldaan.
Brandweerzorg: grootschalig en specialistisch	1	Dekkingsplan Brandweer Twente	Parate organisatie voor grootschalig en specialistisch optreden voor Twente (conform randvoorwaarden in het dekkingsplan). Verbeteren verantwoording van de prestatie aan burgers, bestuur en brandweer.	Parate organisatie voor grootschalig en specialistisch optreden voor Twente (conform randvoorwaarden in het dekkingsplan). Verantwoording van de prestatie aan burgers, bestuur en brandweer op orde.

Wat gaat het kosten?

[1] Betreft burgers die direct bereikt zijn door een BVL activiteit (bijv. leerlingen op scholen) en burgers die indirect in contact zijn gekomen met een BVL activiteit (bijv. de ouders van de leerlingen die deelnemen aan een BVL activiteit).
[2] De definitie van slachtoffer is iemand die in het ziekenhuis is opgenomen

Brandweer	2022		2021		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Repressie	14.017.216	1.024.195	13.817.141	1.134.890	200.075	-110.695
Beheer & Techniek	14.264.403	1.196.469	13.796.406	1.210.780	467.997	-14.311
Brandveiligheid	4.659.670	340.468	4.604.213	336.521	55.457	3.947
Vakbekwaamheid	6.535.028	600.720	6.305.705	460.882	229.323	139.838
Strategie & Ondersteuning	13.033.780	2.473.982	12.737.855	2.315.448	295.925	158.534
Totaal Brandweer	**52.510.098**	**5.635.834**	**51.261.320**	**5.458.521**	**1.248.778**	**177.313**
	46.874.265		**45.802.799**		**1.071.466**	

In de begroting 2022 zijn incidentele baten en lasten opgenomen voor in totaal € 251.874. Incidentele middelen (vooruit ontvangen BDUR-gelden en/of subsidies) worden in 2022 onder andere besteed aan:

- Doorontwikkeling gebruik drones
- Doorontwikkeling IOC

Specificatie kosten per sector

Brandweer	2022
	Totaal
Repressie	14.017.216
Brandweerzorg	75%
Meldkamer	8%
Overige kosten	17%
Beheer & Techniek	14.110.190
Personeelskosten gebouwenbeheer	9%
Gebouwgerelateerde kosten	42%
Personeelskosten materieel/ PU	12%
Kosten materieel	26%
Kosten persoonlijke uitrusting	11%
Overige kosten	1%
Brandveiligheid	4.659.670
Advies	45%
Brandveilig Leven	18%
Toezicht & Objectinformatie	34%
Overige kosten	4%
Vakbekwaamheid	6.411.802
Personeelskosten vakbekwaamheid	47%
Opleidingskosten	16%
Oefenkosten	24%
Overige kosten	13%
Strategie & Ondersteuning	11.512.136
Beleid & Strategie	16%
Mens & Organisatie	41%
Operationele informatievoorziening	30%
Overige kosten	14%
Rijksbijdrage	-3.836.749
Totaal Brandweer	**46.874.265**

3.3 Programma GHOR

Portefeuillehouder	**P. Welman**
Programmamanager	**S. Dinsbach**

De GHOR draagt zorg voor de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crisis. Daarnaast treedt de GHOR op als adviseur voor andere overheden en organisaties en werkt de GHOR aan een goede voorbereiding van de geneeskundige hulpverlening tijdens een crisis. De GHOR vormt de schakel tussen zorg en veiligheid.

Trends en Ontwikkelingen

Door een aantal ontwikkelingen is de onderstaande invulling van het programma GHOR voor het jaar 2022 onder voorbehoud opgesteld. Gedurende de Covid-19 pandemie heeft de GHOR extra werkzaamheden uitgevoerd. Daarnaast hebben een aantal van de reguliere GHOR werkzaamheden een andere invulling gekregen of zijn (deels) stil komen te liggen. Dit heeft gevolgen voor de jaarplanning 2022 van de GHOR. De uitkomsten van de landelijke evaluatie van de Covid-19 pandemie hebben mogelijk invloed op de invulling c.q. focus van de toekomstige GHOR-taken. Ook de eind 2020 uitgebrachte evaluatie wet Veiligheidsregio's kan voor de organisatie en invulling van de GHOR binnen de Veiligheidsregio effect hebben.

Algemeen

Voor GHOR Twente en haar ketenpartners is het cruciaal om inzicht te hebben in risico's en eventuele disbalansen tussen vraag en aanbod in het publieke en acute zorgdomein. Een belangrijke ontwikkeling hierbinnen is het zorgrisicoprofiel. Dit beschrijft niet alleen de risico's voor de GHOR en haar ketenpartners, maar geeft tevens aan wat de zorgsector als extra risico inschat.
Hierbij is informatiemanagement voor de GHOR een belangrijk (voorspellend) instrument. De GHOR richt zich op het versterken van haar informatiepositie in samenwerking met haar ketenpartners lokaal en regionaal in Oost 5 verband.

Wat willen we bereiken?

Naast onze coördinerende en leidinggevende taken tijdens rampen en crises biedt de GHOR ondersteuning aan de witte keten ter voorbereiding hierop. De GHOR is hierbij een betrouwbare partner die als schakel optreedt tussen zorg, veiligheid en bestuur. Hierbij is de informatie gestuurde GHOR noodzakelijk. Hierdoor staat GHOR Twente aan de voorkant van informatiestromen en monitoren wij deze voor alle partners. Dit maakt het mogelijk om in te springen op ontwikkelingen en ketenpartners te informeren, voordat een ramp of crisis zich voordoet. Met als uiteindelijk doel inwoners onder alle omstandigheden verantwoorde zorg te bieden. Het zorgrisicoprofiel is een instrument die ons hierbij helpt.

Wat gaan we doen?

1. Innovatie als uitgangspunt van ons denken en doen
a. LiveOp door ontwikkelen en uitrollen voor het geneeskundig deel
b. Door ontwikkelen Zorgrisicoprofiel

2. Goede informatievoorziening
a. Investeren in een goede informatievoorziening koud en warm
b. Ontwikkelen rol GHOR Twente binnen het IOC
c. Ontwikkelen van o.a. de PICA functie en het knoppenmodel LMS t.b.v.de nieuwe meldkamer
d. LCMS en LCMSgz door ontwikkelen wat betreft de kennis en vaardigheden binnen de ketenpartners van de GHOR.
e. Doorontwikkeling LCMSgz door het koppelen van systemen
f. Participeren in de werkgroep informatiemanagement (landelijk en regionaal)

3. Anticiperen op en faciliteren van ontwikkelingen in de samenleving
a. Participeren in de werkgroep omgevingswet en vergunningen
b. Het actief meedenken, ontwikkelen, uitvoeren en voorbereiden op terrorisme gevolg bestrijding
c. Evenementen advisering en beleidsontwikkeling

4. Een op de samenleving afgestemde crisisorganisatie
a. Risico- en crisiscommunicatie. In samenwerking met VRT, de verbinding maken. Tussen operationele GHOR functies en het aangeven van informatie bij communicatie woordvoering
b. OTO GHOR: Uitvoeren en participeren in het Mono en Multi OTO traject
c. Evaluatie en lerende organisatie: Mono GHOR en multidisciplinair

5. Samenwerking zoeken en intensiveren

a. Bestaande samenwerking met huidige zorgcontinuïteitpartners voortzetten
b. Samenwerking zorgcontinuïteitpartners uitbreiden naar een bredere doelgroep
c. Convenanten actualiseren
d. Communiceren en informeren van partners, zichtbaarheid van de GHOR verbeteren
e. Ketenpartners meer betrekken bij de GHOR op: bestuurlijk niveau, managementniveau en organisatieniveau. En op operationeel niveau gericht op de Informatiemanagers, crisiscoördinatoren etc.
f. Positiebepaling GGD en ROAZ (baze)
g. Positie GHOR tov andere hulpdiensten, in vakgroepen en werkgroepen.
h. Samenwerking Oost 5.
i. Participeren in grensoverschrijdende samenwerking met de Acute zorg Euregio.

Indicatoren				
Indicator	**Nr. activiteit**	**Bron**	**Huidig niveau (2021)**	**Ambitieniveau (2022)**
Advisering GHOR bij C evenementen	3	Regionaal evenementen beleid	100%	100%
Sleutelfuncties bemenst	4	Reg. crisisplan	100%	100%
GHOR functionarissen opgeleid en min. 1x beoefend	4	OTO jaarplan	85%	85%
Evaluaties na inzet	4	Evaluaties na inzet	100%	100%
Schriftelijke afspraken met ketenpartners witte kolom	5	Convenanten en samenwerkingsafspraken	100%	100%

Wat gaat het kosten?

GHOR	2022		2021		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedrijfsvoering GHOR	999.736	929.440	986.829	908.544	12.907	20.896
GHOR functionarissen	317.061	0	304.284	0	12.777	0
Opleiding, training en oefenen	134.900	0	131.867	0	3.033	0
Operationele planvorming	62.993	0	86.577	25.000	-23.584	-25.000
Innovatie	0	0	12.500	12.500	-12.500	-12.500
Totaal GHOR	**1.514.690**	**929.440**	**1.522.057**	**946.044**	**-7.367**	**-16.604**
	585.250		**576.013**		**9.237**	

3.4 Programma Gemeenten

Portefeuillehouder	**P. Welman**
Programmamanager	**J. Eshuis**

Samenvatting
In de rampenbestrijding en crisisbeheersing speelt de gemeente een belangrijke rol: zowel in de voorbereiding, de uitvoering als in de nafase. De gemeente is tijdens incidenten waarbij (grote groepen) inwoners worden getroffen een gelijkwaardige partner van brandweer, politie en geneeskundige hulpverlening. De gemeente houdt zich bezig met de zorg voor de bevolking en het leven na het incident. Gemeenten hebben als onderdeel van het openbaar bestuur een algemene zorgplicht voor hun inwoners. We redeneren vanuit de maatschappelijke impact en betekenisgeving voor de bevolking.

De gemeentelijke crisisprocessen zijn georganiseerd in de kolommen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie. De coördinatie van beide kolommen is belegd bij het Veiligheidsbureau van de VRT. Bij alarmering tijdens een crisis kennen beide kolommen een regionaal georganiseerde piketpoule en poule van functionarissen op vrije instroom. Medewerkers uit de veertien Twentse gemeenten bezetten voor het grootste deel deze regionale crisisfuncties.

Organisatie	**Aantal**
Piketpoule Bevolkingszorg Vrije instroom Bevolkingszorg	6 Algemeen Commandanten, 6 Officieren van Dienst 45 Hoofden Bevolkingszorg 12 Informatie coördinatoren 48 Telefonisten Telefoonteam
Piketpoule Crisiscommunicatie Vrije instroom Crisiscommunicatie	6 Algemeen Commandanten, 5 Officieren van Dienst 5 Strategisch Communicatieadviseurs 4 Hoofden Taakorganisatie 4 Hoofden Informatie Communicatie 32 Medewerkers Taakorganisatie (Pers- en publieksvoorlichters webredacteuren, Coördinatoren Publieksinformatie)

Trends en Ontwikkelingen

Invloed Covid-19 crisis op regionale samenwerking
De Covid-19 crisis was een bijzondere crisis en hebben we in de loop van 2021 achter ons kunnen laten. Om inwoners te betrekken en informeren over de toen geldende maatregelen en maatschappelijke impact is intensief samengewerkt met de gemeenten en private en publieke partijen. Deze ervaring bewijst de rol van een maatschappelijk betrokken Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie die aandacht heeft voor getroffenen tijdens en na een crisis. Verder is de duur van crisis en de aanhoudende inzet van de gemeentelijke (crisis)medewerkers ongekend geweest. Naast veerkrachtig heeft de Covid-19 crisis ook creatief gemaakt. Online, digitale samenwerking is in een versnelling geraakt. We hebben nieuwe manieren ontdekt om, weliswaar op afstand, toch nauw met elkaar samen te werken. Dit heeft op ambtelijk niveau de contactfrequentie en de saamhorigheid tussen de gemeenten verhoogd. Een mooi fundament om op verder te bouwen in de toekomst.

Maatschappelijke veerkracht en de rol van de samenleving
Meer dan in het verleden zullen ook de inwoners en het bedrijfsleven een bijdrage hebben in het netwerk van crisisbeheersing. Die bijdrage groeit niet alleen door de toegenomen zelfredzaamheid, maar ook door de inzet van vrijwilligersorganisaties. Daarnaast bevindt zich veel kennis en kunde in het maatschappelijk middenveld. De Evaluatiecommissie Wet Veiligheidsregio's heeft eind 2020 aangegeven dat ze zich kan voorstellen dat de toekomstige wetgeving zich meer richt op de maatschappij als geheel, inclusief de inwoner en het bedrijfsleven. Dat sluit aan bij het uitgangspunt dat crisisbeheersing 'van iedereen is' en bij de in toenemende mate actieve houding en rol van de inwoner. Deze commissie kan zich ook voorstellen dat het maatschappelijk middenveld erkend wordt als belangrijke crisispartner. Netwerkvorming is essentieel voor de toekomstige crisisbeheersing. Bij de kolommen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie ligt samen met de Twentse gemeenten een regisserende rol om deze buitenwereld naar binnen te halen.

Wat willen we bereiken?

Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie zijn herkenbare, gewaardeerde kolommen die optreden als sterke partner binnen Veiligheidsregio Twente. We streven naar vakbekwame, betrokken medewerkers die voldoen aan de wensen en verwachtingen van de inwoners. Dit past binnen dat wat de wet en ons bestuur van ons vraagt.

Wat gaan we doen?

Focus op getroffenen
Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie zetten zich tijdens een crisis in voor getroffenen die niet in staat zijn zichzelf te helpen en om mensen die wel zelfredzaam zijn een handelingsperspectief te bieden. In de oefeningen, trainingen en evaluaties hebben we oog voor de mens in de crisis. De kolom crisiscommunicatie wordt door de gemeenten ook steeds vaker als partner gevonden bij dreigende of voorzienbare situaties waarbij ernstige maatschappelijke onrust te verwachten is.

Vakbekwame medewerkers met hart voor de crisis
We investeren in de verbinding met de gemeenten. We vragen aandacht voor de positie van de huidige gemeentelijke medewerker in de regionale crisisorganisatie, stimuleren de werving van nieuwe medewerkers en creëren bewustwording in wat er op de verschillende gemeentelijke onderdelen afkomt tijdens en na een crisis. Aangezien zowel Bevolkingszorg als Crisiscommunicatie een beroep doen op de gemeenten vindt deze aanpak in samenwerking plaats.
We willen een aantrekkelijk competentiegericht opleidingsaanbod bieden waar gemeentelijke medewerkers, ook buiten de crisisorganisatie, profijt van hebben. Daarnaast spelen netwerkbijeenkomsten een belangrijke rol om elkaar beter te leren kennen en ervaringen te delen. Naast het uitvoeren van beide mono OTO programma's nemen beide kolommen deel aan de relevante multi programmaonderdelen.

Slimme informatievoorziening
Er liggen kansen om de data van gemeenten te koppelen aan de incidentbestrijding. Het is van belang om direct inzicht te hebben in de omvang en aard van de bevolking in een getroffen gebied om adequaat en doeltreffend op te kunnen optreden. Tijdens acute crisis of bij een dreigende situatie monitoren omgevingsanalisten van de gemeenten en uit de crisiscommunicatiepoule van de VRT middels een mediamonitoringssysteem de online (social) media op informatiebehoefte en sentiment zodat de communicatie inzet hier zo goed mogelijk op aan kan sluiten. Ook kunnen inwoners en bedrijven via risicocommunicatie preventief geïnformeerd worden en zich voorbereiden op én tijdens een ramp of crisis.
Dit maakt hen zelfredzamer en weerbaarder.

Borgen alarmering en informatiepositie
De meldkamer Twente in Hengelo verdwijnt in 2022. Samen met de coördinatoren van de andere Oost 5 Veiligheidsregio's spannen we ons in om de alarmering van de Twentse gemeenten en de kolommen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie van de VRT te borgen en relevante data te ontsluiten.

Indicatoren
Indicator
Inzetmonitor Officier van Dienst en Algemeen Commandant Bevolkingszorg / Crisiscommunicatie
Opkomstpercentage OTO programma
Bezettingsgraad regionale poule vanuit gemeenten.

Wat gaat het kosten?

Gemeenten	2022		2021		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Crisiscommunicatie	197.684	182.101	195.962	179.513	1.722	2.588
Bevolkingszorg	304.871	284.919	301.045	280.155	3.826	4.764
Totaal Gemeenten	**502.554**	**467.020**	**497.007**	**459.668**	**5.547**	**7.352**
	35.535		**37.339**		**-1.804**	

Binnen de gemeentelijke kolom worden de functionarissen en de piketvergoedingen ad. € 296.816,- bekostigd vanuit de algemene middelen. De kosten m.b.t. o.a. OTO, informatievoorziening ad. € 205.739,- wordt bekostigd vanuit een separate bijdrage van de gemeenten.

3.5 Programma Twente Safety Campus

De Twente Safety Campus is een plek waar partners op het gebied van veiligheid elkaar ontmoeten en samenwerken. De Twente Safety Campus is opgezet vanuit een denken-doen-beleven- concept.

Het 'doen' gedeelte van Twente Safety Campus is het oefencentrum TRONED waar verschillende hulpdiensten werken aan hun vakbekwaamheid. Er is ruimte om te oefenen, om te experimenteren en om bezig te zijn met de praktijk. Het centrum wordt gebruikt door Twents brandweerpersoneel, maar wordt ook ingezet voor trainingen aan andere regio's en partners in het veiligheidsdomein (zoals politie, defensie en Dienst Speciale Interventies, die deze trainingen inkopen. Ook worden er bij trainingen nieuwe technieken ingezet om first responders nog effectiever en veiliger hun werk te laten doen. Denk hierbij aan de inzet van drones, Smart View (observatietechniek m.b.v. camera's), virtuele rijsimulatoren, etc.

In de Risk Factory kan veiligheid 'beleefd' worden. Het doel is vergroten van het veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid van burgers. In de Risk Factory kunnen mensen door levensechte simulaties (on)veiligheid aan den lijve ervaren. Zo leren mensen een onveilige situatie te herkennen of te voorkomen. Ook leren ze om in een bepaalde situatie snel, veilig en zeker te kunnen optreden. Hierbij krijgen ze voorlichting en handelingsperspectieven aangeboden.

Het Safety Field Lab is een plek waar kennis ('het denken') centraal staat en een platform biedt om samen met kennisinstituten en bedrijven kennis en producten om ideeën te ontwikkelen naar producten en deze naar de veiligheidspraktijk te brengen. In de kennisprogramma's wordt samengewerkt met andere partijen waarbij we op zoek zijn naar innovatieve veiligheidsoplossingen. Oplossingen die Twente (betaalbaar) veilig houden én die vermarkt kunnen worden: van kennis naar kunde naar kassa.
Verder is er door het AB van de VRT een akkoord gegeven op de voorgenomen plannen om samen met DNV GL een **batterij brandveiligheid test- en certificerings-centrum** op te zetten. Belangrijke argumentatie hiervoor is dat hulpdiensten (m.n. brandweer) kennis kan opdoen t.a.v. de brandgevaren van lithium-ion pakketten en kan verwerken in doctrines van veilig optreden.

Hiermee is de TSC een belangrijke ontmoetingsplek voor veiligheid in Twente. De verschillende onderdelen van de TSC (oefencentrum TRONED, de Risk Factory en het Safety Field Lab) halen verschillende disciplines en deskundigheden bij elkaar en waar mensen en kennis bij elkaar komen ontstaan ideeën en bedrijvigheid. Dit is de kern van TSC als onderdeel van het brede veiligheidsnetwerk in Twente.

Bestuurlijk
In 2017 is er een portefeuilleraad TSC ingesteld waarin de bestuurlijk portefeuillehouder TSC, commandant Brandweer, secretaris VRT en de manager Twente Safety Campus zitting hebben. In 2017 is de visie op doorontwikkeling van de Twente Safety Campus verder uitgewerkt en wordt er periodiek een terugkoppeling gegeven. In september 2018, april 2019 en december 2020 is de voortgang van (onderdelen van) de Twente Safety Campus behandeld in het Algemeen Bestuur.

Wat willen we bereiken?
We willen de vakbekwaamheid en professionaliteit van hulpverleners en de hulpverlenersorganisatie stimuleren. Met de Risk Factory geven we invulling aan het veiligheidsbewustzijn door de zelfredzaamheid en het handelingsperspectief van Twentse burgers te vergroten. Niet alleen voor basisschoolleerlingen, maar ook voor hun omgeving en de groep van thuiswonende ouderen vanaf 65-70 jaar. Samen met bedrijven en kennisinstellingen zijn we op zoek naar innovatieve veiligheidsoplossingen die Twente betaalbaar veilig houden. Hiermee helpen we tevens Twentse bedrijven om ideeën door te ontwikkelen tot vermarktbare producten (Safety Field Lab). Dit alles naast de bijbehorende doelstelling om TSC op een bedrijfseconomisch verantwoorde manier exploiteren, continueren en doorontwikkelen.

Wat doen we ervoor?
We bieden onze activiteiten aan, aan verschillende doelgroepen:
- Oefenprogramma's en trainingen voor hulpverleners (Troned);
- Interactieve educatieprogramma's gericht op veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid van inwoners (Risk Factory);
- Mogelijkheden voor testen, simulaties en experimenteermogelijkheden voor bedrijven (Safety Field Lab).

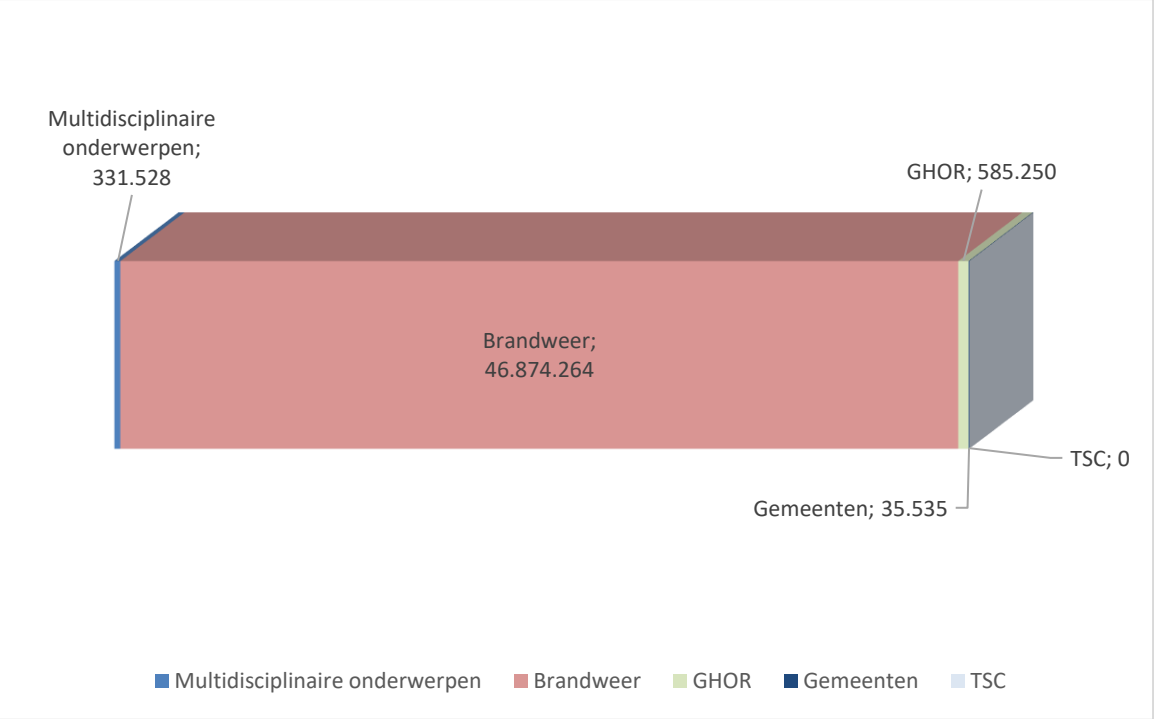
In het fieldlab wordt samengewerkt met bedrijven en overheidspartijen aan veiligheidsthema's. Hier worden onder andere producten getest op brandveiligheid. Daarnaast vindt daar co-creatie plaats, waarbij de unieke kenmerken van het vliegveld (afgeschermd, mooie testlocatie, veel ruimte) wordt benut.

Noot financieel
De uitgangspunten voor TSC zijn niet voor alle onderdelen gelijkluidend, omdat de aard en karakter van de te onderscheiden activiteiten van elkaar verschillen. Troned en SFL acteren op de “markt” en verkeren in een “concurrerende”, private setting. Voor deze onderdelen geldt het uitgangspunt van kostendekkendheid. De Risk Factory vormt in de communicatie naar buiten toe onderdeel van de campus, maar is in de kern een locatie van waaruit activiteiten in de preventieve sfeer worden opgepakt. Met als doel het verhogen van de veiligheidsbewustzijn van bepaalde groepen in de samenleving. De activiteiten vallen ook grotendeels binnen het wettelijk kader van VRT. De lasten en baten van de Risk Factory zijn dan ook binnen het programma Brandweer (onderdeel brandveiligheid) verantwoord.

Wat gaat het kosten?

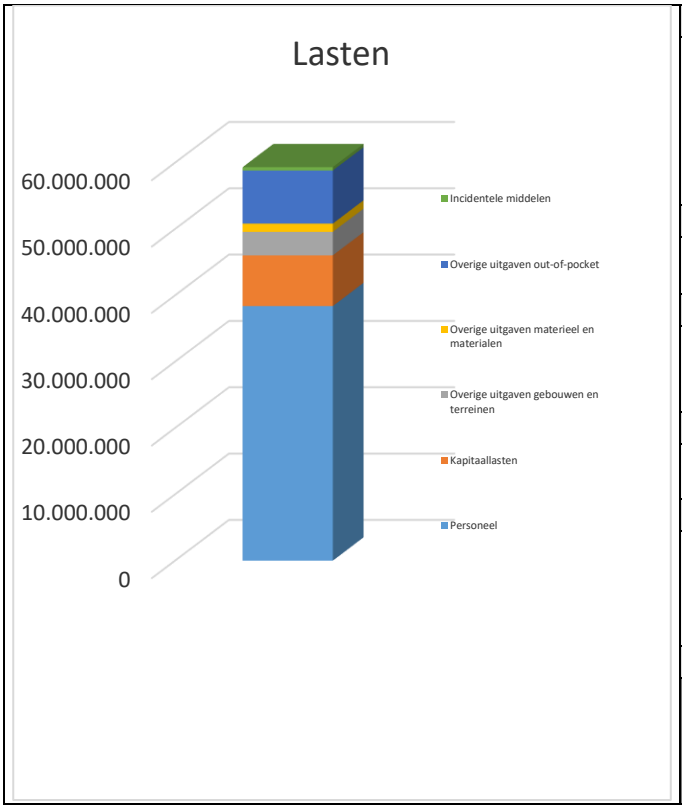
Gemeenten	2022		2021		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Troned	2.305.481	2.305.481	2.257.631	2.257.631	0	0
Safety Field Lab	156.156	156.156	153.454	153.454	0	0
Totaal TSC	**2.461.637**	**2.461.637**	**2.411.085**	**2.411.085**	**0**	**0**
	0		**0**		**0**	

3.6 Geraamde totaal saldo van baten en lasten

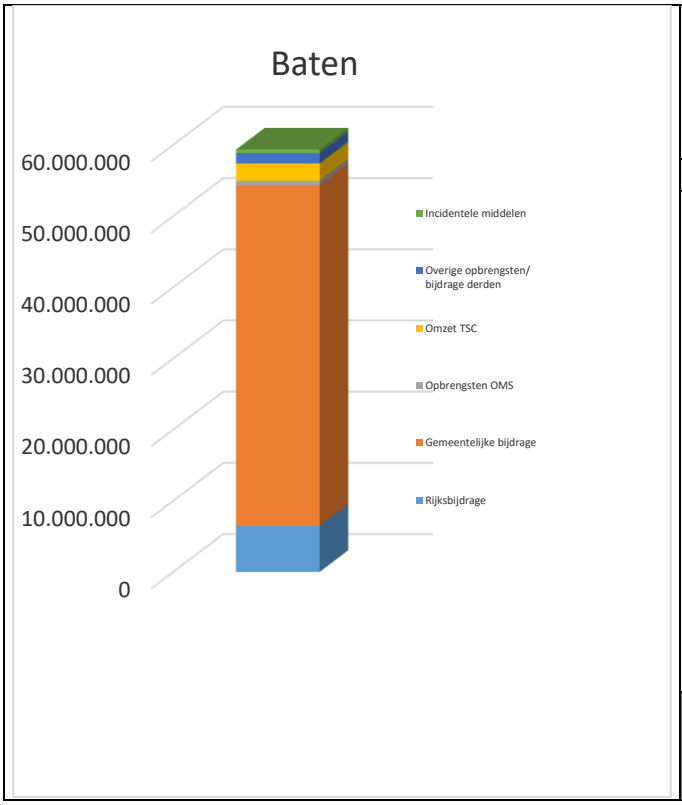

Programma	Lasten	Baten	Totaal
Multidisciplinaire onderwerpen	2.340.518	2.008.989	331.528
Brandweer	52.510.098	5.635.834	46.874.264
GHOR	1.514.690	929.440	585.250
Gemeenten	502.554	467.020	35.535
TSC	2.461.637	2.461.637	0
Totaal Veiligheidsregio Twente	**59.329.497**	**11.502.919**	**47.826.578**

3.7 Overzicht van herkomst en bestedingen baten en lasten

Personeel	**38.381.814**
Salarissen	27.429.252
Vergoedingen vrijwilligers	4.600.589
Piket en overige toelagen	2.382.784
FLO	1.748.810
Overig personeel	891.193
Inhuur personeel	1.329.185
Kapitaallasten	**7.641.786**
Rente	1.105.936
Afschrijvingen	6.535.850
Gebouwen en terreinen	**3.545.195**
Huur gebouwen en terreinen	709.348
Onderhoud	913.021
Overige gebouwgebonden kosten	1.922.827
Materieel en materialen	**1.251.927**
Onderhoud materiaal/materieel	840.540
Brandstof	411.386
Overige out-of-pocket	**8.003.460**
Opleiden/oefenen	3.442.748
ICT / informatievoorziening	2.173.467
Verzekeringen	481.011
Overig	1.906.234
Incidentele middelen	**505.315**
Totaal lasten	**59.329.497**

Rijksbijdrage	**6.471.219**
Gemeentelijke bijdrage	**47.826.577**
Opbrengsten OMS	**657.250**
Omzet TSC	**2.417.742**
Overige opbrengsten	**1.451.394**
Overige opbrengsten	890.991
Separate gemeentelijke bijdrage	560.403
Incidentele middelen	**505.315**
Totaal baten	**59.329.497**

4 Paragrafen

De begroting bevat de volgende paragrafen:

1. **Weerstandsvermogen en risicobeheersing**
2. **Onderhoud kapitaalgoederen**
3. **Financiering**
4. **Bedrijfsvoering**
5. **Verbonden partijen**

Dit hoofdstuk bestaat uit 5 paragrafen. Ze geven een dwarsdoorsnede van de begroting vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Deze aspecten kunnen grote financiële gevolgen hebben en daardoor de realisatie van de programma's beïnvloeden.

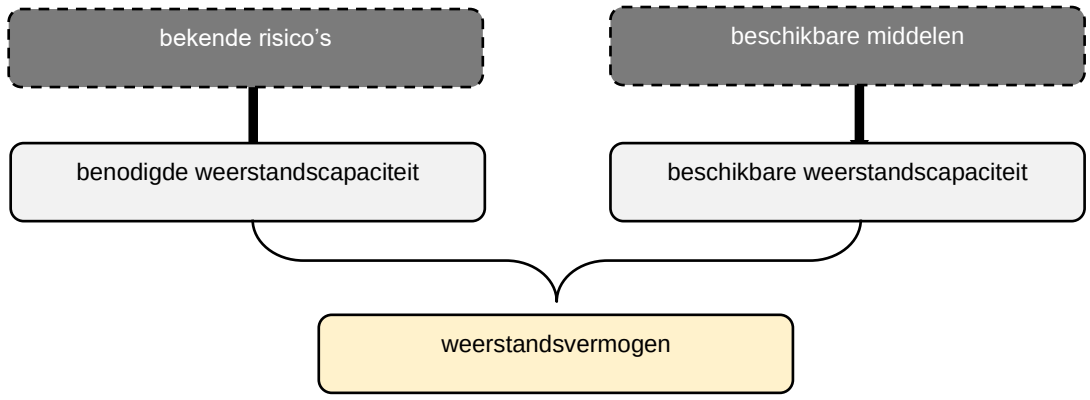
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf omvat zowel de beschikbare weerstandscapaciteit als een inschatting van risico's die daarmee moeten worden afgedekt. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit. Al afgedekte risico's, via voorzieningen of verzekeringen, hebben geen invloed op het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen laat zien hoe robuust de begroting van de VRT is voor wat betreft het kunnen opvangen van risico's.

Technisch gesproken geeft het weerstandsvermogen de relatie weer tussen:

a. De middelen en mogelijkheden waarover VRT beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit);
b. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Dit komt tot uiting in de benodigde weerstandscapaciteit.

Schematisch:

De in 2019 vastgestelde nota risicomanagement en weerstandsvermogen stelt hiervoor de beleidskaders. Daarin wordt onder andere ingegaan op wat als beschikbare weerstandscapaciteit kan worden gerekend en hoe, op basis van de risico's, de benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend.

4.1.1 Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit dient om de continuïteit van de organisatie te waarborgen. We maken hierbij onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat in beginsel uit algemene middelen die als buffer dienen voor de opvang van onvoorziene incidentele kosten. Voor de VRT geldt dat vanwege de hybride financieringsstructuur de middelen afkomstig kunnen zijn van zowel de gemeenten als het Rijk.

<u>Gemeentelijke middelen</u>

Tot het weerstandsvermogen wordt gerekend de algemene reserve en de bestemmingsreserves waarop nog geen verplichtingen rusten.
De VRT beschikt per 31 december 2020 over een Algemene Reserve van € 427.000. Het deel van de bestemmingsreserves waarop nog geen verplichting rust bedraagt in totaal € 457.000.

Rijksmiddelen
Veiligheidsregio's ontvangen jaarlijks een doeluitkering van het Rijk, de zogenaamde Brede Doel Uitkering Rampenbestrijding (BDUR). De BDUR is in brede zin inzetbaar voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing. In het verleden is vanuit incidentele stimuleringsmiddelen een post onvoorzien gevormd. Dit is echter volledig ingezet ter dekking van de negatieve jaarrekeningresultaten 2016 en 2018.

De omvang van de totale weerstandscapaciteit bedraagt daarmee per 31 december 2020 **€ 884.000.**

Structurele weerstandscapaciteit
De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte capaciteit uit hoofde van tarieven, heffingen en bijdragen. Deze kan worden benut om structurele tegenvallers te compenseren, als hiervoor geen andere dekkingsmiddelen bestaan. De structurele weerstandcapaciteit van de VRT is nihil. Slechts een fractie van de begroting is afgedekt met tarieven en deze zijn overwegend marktconform. Verhoging zou daarom automatisch leiden tot omzetverlies.

4.1.2 Benodigde weerstandscapaciteit
Jaarlijks wordt, conform beleidskader, het financiële risicobeeld in termen van kans en impact geactualiseerd. In het beleidskader zijn kans en impact in ordinale scores tot uitdrukking gebracht in een range van 1 (= klein) tot 5 (= groot). Een risico is daarom minimaal gewaardeerd op 1 en maximaal op 25. Risico's met een score vanaf 9 (oranje en rode scores) wegen mee in de weerstandscapaciteitsberekening. Risico's met een score lager dan 9 (groene scores) in beginsel niet tenzij het geheel ervan uitstijgt boven 1% van het begrotingsniveau. Begin 2021 is het risicobeeld geactualiseerd. In onderstaande tabel zijn de belangrijkste risico's (met een oranje score) opgenomen. Daarbij is aangegeven welke beheersmaatregelen denkbaar zijn.

Risico-omschrijving	Beheersmaatregelen	Type	KansxImpact
Twente Safety Campus exploitatieverlies Enerzijds is het risico kleiner geworden, vanwege de verbreding van de klantenkring en de aanwezige meerjarige orderportefeuille. Anderzijds zijn er een aantal onzekere factoren bijgekomen, zoals de stikstofproblematiek en de aanvragen voor de omgevingsvergunning. Voor de langere termijn blijft het een aandachtspunt om evenwicht te bewaren tussen investeringsbehoefte (doorontwikkeling oefenterrein) en investeringsmogelijkheden (ontwikkeling vrije kasstroom).	- Kennis van de branches waarin TSC zich begeeft. - Aandacht voor marketing. - Optimalisatie van de bedrijfsvoering. - Aankoop van stikstofrechten.	endogeen	€ 375.000
Langdurig verzuim en arbeidsongeschiktheid Elke organisatie heeft te maken met verzuim. Bovengemiddeld langdurig verzuim, eventueel resulterend in arbeidsongeschiktheid, kan leiden tot hoge kosten in de vorm van inhuur van personeel en WGA uitkeringen. VRT is eigen risicodrager voor de WGA.	- Bevorderen vitaliteit personeel (ergonomie, beweging en voeding). - Al in een vroegtijdig stadium actief sturen op verzuim.	exogeen	€ 266.000
Vervanging brandweermaterieel en materiaal De prijzen van het specialistische brandweermaterieel en materiaal stijgen mogelijk sneller dan de reguliere prijsindex. Als belangrijke oorzaak wordt gezien het gebrek aan marktwerking.	- Bijtijds inzicht in vervangingsmomenten en een zorgvuldige afweging maken ten aanzien van eisen en kosten. - Zo veel mogelijk kiezen voor standaardaflevering in plaats van maatwerk.	exogeen	€ 179.000
Informatieveiligheid/cybercrime Elke organisatie loopt het risico om te worden gehackt. Een steeds vaker voorkomende variant is afpersing door middel van gijzelingssoftware.	- Back-up strategie waarbij ook back-ups van langer geleden worden bewaard. - Segmentatie van het netwerk. - Adequaat patch-beleid. - Gebruikmaking van antivirus software en firewall.	exogeen	€ 75.000

	- Voldoen aan de maatregelen uit de BIO		
Totaal			**€ 895.000**

Risico's die zijn opgetreden of die gaan optreden
Opgetreden risico's die op zeker gaan optreden, tellen mee in de benodigde weerstandscapaciteit.
In het beleidskader is vastgelegd dat risico's met een structurele impact worden gekwantificeerd op basis van 3x de jaarlast. Daarmee wordt verondersteld dat de organisatie in staat is het structurele effect van risico's binnen een termijn van 3 jaar op te vangen. In die redenering is het uitgangspunt voor risico's die gaan optreden een aflopende risicoscore ter berekening van de weerstandscapaciteit. De score vervalt dus volledig na 3 jaar (of eerder, afhankelijk van het moment waarop het effect is ondervangen).

Omschrijving	Bedrag
Effect gaat nog optreden	
Gelijke behandeling beroeps en vrijwilligers (taakdifferentiatie) Op grond van de Europese richtlijn voor deeltijdwerk kan de huidige inrichting en werkwijze ten aanzien van vrijwilligheid bij de brandweer niet behouden blijven. Het gaat met name om die situaties waarin vrijwilligers taken uitoefenen met een verplichtend karakter, zoals kazernering. Dit leidt waarschijnlijk tot hogere personeelskosten. Het is niet duidelijk of het Rijk hiervoor middelen beschikbaar gaat stellen. De inschatting is dat de effecten van taakdifferentiatie zich niet manifesteren in 2022. De bedragen uit de risicotabel begroting 2021 zijn daardoor niet meer toepasbaar. Wel kan de onzekerheid in de aanloop naar deze organisatieaanpassing risico's met zich meebrengen. Zoals het moeilijker kunnen werven van vrijwilligers of een grotere uitstroom van vrijwilligers gedurende de verdere uitwerking van taakdifferentiatie.	€ 200.000
Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) De invoeringsdatum van de WNRA voor de veiligheidsregio's is voor onbepaalde tijd uitgesteld, in verband met de specifieke problematiek van brandweervrijwilligers. Bij het invoeren van de WNRA zal er extra werk zijn in het omzetten van aanstellingen naar arbeidsovereenkomsten. Indien onderscheid in overeenkomst wordt gemaakt tussen beroeps en vrijwilliger wordt het extra bewerkelijk. In elk geval zullen er extra kosten zijn voor benodigde aanpassingen. Voor de jaren 2020 en 2021 is met VNG afgesproken dat CAR-UWO nog wordt bijgehouden. In september 2020 heeft het Veiligheidsberaad het principebesluit genomen tot het oprichten van de Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV), die met werknemersorganisaties afspraken maakt over arbeidsvoorwaarden. Het opgenomen bedrag is als volgt berekend: in de risicotabel begroting 2021 opgenomen € 100.000 x factor aflopende risicoscore (2/3).	€ 67.000
Totaal	**€ 267.000**

Risico's die in de toekomst kunnen ontstaan
Hieronder volgt een opsomming van toekomstige risico's, dat wil zeggen risico's die pas na 2022 kunnen optreden. Daarom tellen zij nog niet mee in het benodigde weerstandsvermogen.

Risico-omschrijving
Tweede loopbaanbeleid Voor brandweermedewerkers die na 2006 in dienst zijn gekomen, geldt de verplichting, zowel voor de medewerker als voor de werkgever, om na 20 jaar te zorgen voor een andere functie (binnen of buiten de organisatie). Maatregelen hiervoor moeten al eerder in gang worden gezet. Kosten die nu al optreden zijn opleidingskosten en compensatie van uitroosteren. Voor medewerkers die per 2013 in dienst waren is (deels) dekking aanwezig in de met gemeenten afgesproken FLO-budgetten. Het (toekomstige) risico is dat medewerkers niet (bijtijds) een vervolgbaan kunnen vinden.
Werkkostenregeling onkosten vrijwilligers De vrijstelling voor onkosten vrijwilligers is verlengd tot en met 2024. Mogelijk volgt daarna een nieuwe verlenging.
Twente Safety Campus afloop vergunning Per 2025 loopt de vergunning voor het geheel van de activiteiten af. Er bestaat een risico dat deze niet wordt verlengd of wordt verlengd met nieuwe beperkingen. Dat laatste kan kostbare maatregelen tot gevolg hebben.

Beoordeling weerstandsvermogen

Aantal geïdentificeerde risico's	18
Aantal groene scores (waardering 1-8)	14
Aantal oranje scores (waardering 9-16)	4
Aantal rode scores (waardering 17-25)	0
Is de som van de groene scores > 1% van de begroting	Nee
Hoe hoog stijgt de som van groene scores hierboven uit?	n.v.t.
Zijn de rode scores alleen exogeen (ontstaan buiten de invloedssfeer van de organisatie)?	n.v.t.
Berekende omvang van het risico (oranje, rode en groene scores boven de drempel en risico's die zijn opgetreden of gaan optreden)	€ 1.162.000
Beschikbare weerstandscapaciteit ter dekking van de risico's (stand per 31-12-2020)	€ 884.000
Weerstandsratio feitelijk o.g.v. huidig risicobeeld	76%
Weerstandsratio norm (cf. beleidskader)	70%

In het beleidskader risicomanagement / weerstandsvermogen is vastgelegd dat VRT een weerstandsratio van 70% hanteert als richtsnoer. De feitelijke weerstandsratio per 31-12-2020 wijkt daar niet ver van af.

4.1.3 Financiële kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing - in aanvulling op de ratio weerstandsvermogen - een verplichte set van vijf financiële kengetallen wordt opgenomen. De kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte Veiligheidsregio Twente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te vangen. De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn niet van toepassing voor Veiligheidsregio Twente. Daarom worden deze kengetallen niet meegenomen in deze paragraaf.

Netto schuldquote

De netto schuldquote laat het niveau van de schuldenlast zien, ten opzichte van de baten. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten op de exploitatie drukken.

		Jaarrekening	Begroting				
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1a	Netto schuldquote	87,8%	96,6%	105,1%	102,9%	103,3%	103,2%
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	87,7%	96,5%	105,0%	102,8%	103,2%	103,1%

De toename per 2021 en 2022 resulteert uit de beoogde investeringen in nieuwbouw kazernes (Almelo, Hellendoorn) en de daarvoor benodigde financiering. Ook worden in 2021 nieuwe tankautospuiten aangeschaft. Na 2022 wordt een lager investeringsniveau verwacht, zodat de schuldquotes weer licht afnemen.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is de verhouding eigen vermogen/ totaal vermogen en geeft inzicht in de mate waarin een organisatie in staat is op de langere termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

	Jaarrekening	Begroting				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Solvabiliteitsratio	4,8%	3,3%	1,0%	0,5%	0,1%	0,3%

VRT heeft al sinds de oprichting een beperkt eigen vermogen en daarmee een lage solvabiliteit. De terugval komt voort uit de te verwachten aanspraak op de FLO-reserves.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is nodig om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte nodig is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

	Jaarrekening	Begroting				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

4.1.4 Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen in relatie tot de financiële positie

De structurele baten en lasten zijn in evenwicht. Het eigen vermogen is klein en kan tijdelijke verstoringen in dit evenwicht maar beperkt opvangen.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf beschrijven we het beleidskader voor het onderhoud van kapitaalgoederen. Hierbij wordt ingegaan op het onroerende deel van de kapitaalgoederen en het materieel. De onderhoudsaspecten van de overige kapitaalgoederen zijn minder noemenswaardig.

Gebouwen

Veiligheidsregio Twente heeft in totaal 39 gebouwen in gebruik (45.000 m2 BVO) waarvan er 30 in eigendom zijn van de VRT. Brandweer Twente heeft hier 31 gebouwen (31.500 m2 BVO) van in gebruik (de brandweerkazernes). De boekwaarde van allen panden tezamen bedraagt per 2020 33,9 mln.

Het beheer van de vastgoed portefeuille is belegd bij de sector Beheer & Techniek van Brandweer Twente. Het team Service & Beheer heeft hiertoe een Servicedesk ingericht die 24 uur per dag en 7 dagen in de week bereikbaar is voor storingen, klachten en schades. Het onderhoud wordt uitgevoerd op basis van onderliggende onderhoud- en beheersplannen. De plannen worden periodiek tegen het licht gehouden en op onderdelen herijkt. Uitgangspunt daarbij is dat het onderhoud wordt afgestemd op conditieniveau 3.

Het bijbehorende onderhoudsbudget was de laatste jaren gefixeerd op € **0,80 mln**. Gemiddeld genomen is dit budget toereikend. De onderhoudsuitgaven hebben afgelopen jaren vanwege storingen en andere correctieve aanpassingen de nodige fluctuatie vertoond. Inmiddels is de nadruk komen te liggen op preventief (planbaar) onderhoud.

Voor de komende periode (en doorlopend in kalenderjaar 2022) staan o.a. de volgende specifieke thema's op de rol:

- Aanbesteding en oplevering nieuwe kazerne Hellendoorn
- Verbouw kazerne Hengelo (2e en 3e fase)
- Oplevering nieuwe kazerne Almelo
- Verdere initiatieven op gebied van verduurzaming en reductie van energie.

Materieel

VRT beschikt over een groot arsenaal aan voertuigen. Ruwweg zijn deze op te delen in voertuigen die voor operationele taken worden ingezet (zoals tankautospuiten) en dienstvoertuigen. In totaal gaat het om c.a. 100 voertuigen voor incidentbestrijdende activiteiten. En een 90-tal dienstvoertuigen bedoeld voor brandveiligheidstaken, aan de operatie ondersteunende activiteiten (zoals logistiek) en personele vervoersbewegingen binnen en buiten Twente.

Voor al dit materieel is een bumper-tot-bumper-concept geïntroduceerd, waarmee zowel de voertuigen als materialen zoals ademluchtapparatuur op één locatie worden onderhouden en gekeurd. Dit om redenen van efficiency en betere sturing op het beheer van de roerende goederen. Het bijbehorende onderhoudsbudget (out-of-pocket) bedraagt **€ 0,25 mln**. Dit budget is gefixeerd.

Momenteel wordt de organisatie geconfronteerd met oplopende onderhoudsuitgaven. Voor een groot deel is dit terug te voeren op een verouderd wagenpark. De verwachting is dat de werkelijke uitgaven weer in lijn zijn te brengen met het budget als het wagenpark in 2021 (met name tankautospuiten en dienstvoertuigen) is vernieuwd.

Op het budget rust nog een taakstellende bezuiniging die verband houdt met de reductie van het grootschalig materieel in de periode 2016-2019 (zogenaamde efficiencyroute). Die bezuiniging lijkt voorlopig niet realiseerbaar vanwege de gemelde trend van uitgaven.

Voor de komende periode staan de volgende specifieke thema's op de rol:

- Aanbesteding tankwagens
- Levering van het operationeel uniform
- Aanbesteding van pagers (zogeheten terugmeldpagers).
- Aanbesteding van de verzorgingscontainer

4.3 Financiering

Treasury gaat over het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen en de hieraan verbonden risico's. Het in 2018 vastgestelde treasurystatuut stelt hiervoor de beleidskaders.

Het Rijk heeft met de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en aanvullende regelgeving regels gesteld over hoe decentrale overheden hun geld en kapitaal beheren. De regeling schatkistbankieren houdt in dat overtollige middelen van decentrale overheden bij het ministerie van financiën moeten worden aangehouden. Het treasurystatuut sluit aan op de regelgeving en geeft ook de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden weer.

Belangrijk instrument voor de uitvoering van de treasury is de liquiditeitsplanning. Tweemaal per jaar wordt een treasurybericht opgesteld voor de portefeuillehouder Middelen. Dit bericht geeft inzicht in de stand van zaken van de treasury en legt een basis voor de uitvoering van de treasury in de komende periode.

Risicobeheer
Door de wet Fido en aanvullende regelgeving zijn de risico's op de treasury activiteiten als beperkt te kwalificeren. De wet Fido stelt grenzen aan de mogelijkheid om goederen te financieren met kortlopende middelen (kasgeldlimiet) en maximeert de aflossing en renteherziening op aangetrokken leningen in enig jaar (renterisiconorm). Daarmee wordt het renterisico beperkt. Ook zijn er regels gesteld ten aanzien van het gebruik van derivaten, de vorm waarin leningen worden opgenomen of verstrekt en met welk soort instellingen financiële transacties mogen worden gedaan.

Door proactief uitvoering te geven aan de treasuryfunctie (periodiek opstellen liquiditeitenplanning en periodieke check op renteprognoses) zijn de restrisico's verder te verminderen.

Wettelijke kengetallen
Vanuit de regelgeving zijn er drie kengetallen die periodiek moeten worden berekend. De kasgeldlimiet en het schatkistbankierenpercentage worden achteraf gemiddeld per kwartaal berekend. Voor de renterisiconorm wordt vooruit gekeken met een berekening voor het komende jaar en een doorkijk naar de volgende jaren.

<u>Kasgeldlimiet</u>
De kasgeldlimiet is opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Deze limiet beperkt het aandeel van de financieringsbehoefte dat met kortlopend vreemd vermogen mag worden gefinancierd. Bij wet is het maximum gesteld op 8,2% van het begrotingstotaal. Dat komt voor de organisatie neer op een bedrag van ca. € 4,8 mln.

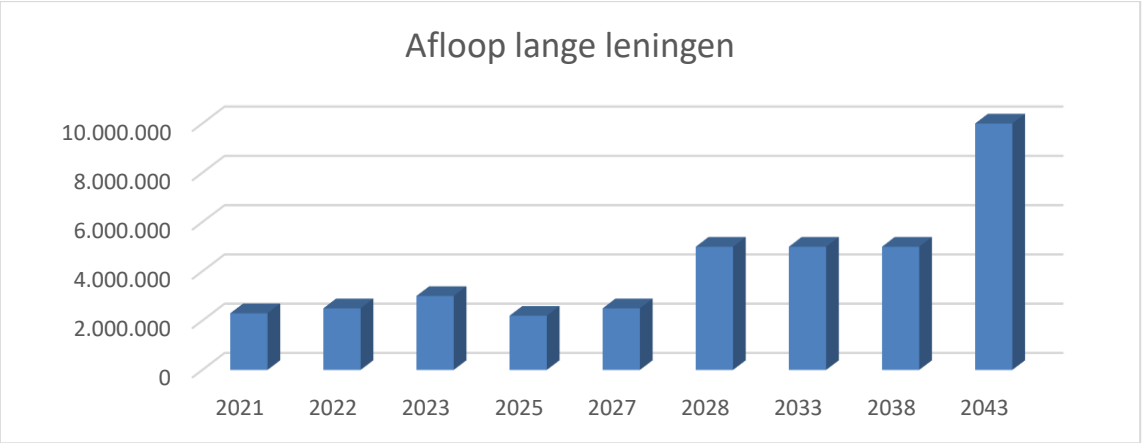
<u>Schatkistbankieren</u>
Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden de verplichting hebben om hun middelen aan te houden bij het ministerie van financiën. Voor de middelen beneden het drempelbedrag (0,75% van het begrotingstotaal) geldt deze verplichting niet. Met de bank is afgesproken om automatisch saldo af te dragen.

<u>Renterisiconorm</u>
De renterisiconorm bepaalt dat van de vaste schuld jaarlijks een bedrag van maximaal 20% (ca. € 11,6 mln.) van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een grens gesteld aan het renterisico op de leningenportefeuille. De renterisicopercentages voor de komende jaren staan in onderstaande tabel.

	Maximum	2022	2023	2024	2025
Renterisiconorm	20%	4,3 %	5,2 %	0,0 %	3,8 %

In 2022, 2023 en 2025 lopen onderdelen van de langlopende leningenportefeuille af. Het gaat om resp. € 2,5 mln., € 3,0 mln. en € 2,2 mln. Hiermee wordt de renterisiconorm niet overschreden.

Lening portefeuille
De langlopende leningenportefeuille bedraagt in totaal € 37,5 miljoen (stand ultimo 2020). Onderstaande grafiek geeft de verdeling van deze portefeuille naar afloopdata.

Voor de aflopende leningen in de jaren 2022 en 2023, in totaal 5,5 mln., zullen nieuwe langlopende leningen moeten worden aangetrokken. De investeringsplanning voor de komende jaren geeft aan dat het verwachte investeringsniveau relatief hoog is, met name vanwege de beoogde nieuwbouw Almelo en de investeringen in brandweermaterieel. Resultaat hiervan is dat de langlopende leningenportefeuille per saldo aanzienlijk zal toenemen.

Omslagrentepercentage
Het omslagrentepercentage wordt berekend door de verwachte rentelasten te delen door de verwachte boekwaarde van de vaste activa per 1 januari van het begrotingsjaar. De rente wordt doorberekend aan de taakvelden waar de vaste activa bij behoren. Het gecalculeerde omslagpercentage mag op een veelvoud van 0,5% worden afgerond. Een actuele prognose van het omslagpercentage voor 2022 komt uit op 1,93%. Bij de keuze voor de kleinste afronding komt de te hanteren omslagrente uit op 2,0%. Hiermee wordt gekozen voor een stabiele meerjarige omslagrente. Het verschil tussen de geprognosticeerde en de te hanteren omslagrente moet als een verwacht positief resultaat worden opgenomen op taakveld Treasury.

De externe rentelasten, renteomslag en renteresultaat zijn opgenomen in onderstaand renteschema.

Renteschema 2022 (x € 1.000)		
a.	de externe rentelasten over korte en lange financiering	1.138
b.	de externe rentebaten over de korte en lange financiering	17
	Saldo rentelasten en rentebaten	**1.121**
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	n.v.t.
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	n.v.t.
c3.	De rentebaat van door-verstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	n.v.t.
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**0**
d1.	Rente over eigen vermogen	n.v.t.
d2.	Rente over voorzieningen	n.v.t.
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**0**
e.	De aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag)	**1.163**
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury	**42**

4.4 Bedrijfsvoering

Veiligheidsregio Twente is een organisatie van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie. De bedrijfsvoering voor de gehele organisatie is neergelegd bij de sector Strategie & Ondersteuning (kolom brandweer). De onderstaande passage gaat in op de ontwikkelingen die relevant zijn voor de inrichting en uitvoering van de ondersteunende processen. Met daarbij een separate passage over informatieveiligheid en rechtmatigheid. Dit vanwege ook de bestuurlijke verantwoording die daarover zal worden afgelegd.

Ontwikkelingen die (mogelijk) van invloed gaan zijn op de bedrijfsvoering van de VRT:

1 Toekomstige arbeidsvoorwaardenvorming Veiligheidsregio's

Per 1-1-2020 is de WRNA van kracht gegaan. De WNRA regelt dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde rechtspositie krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. Veiligheidsregio's hebben van de minister van BZK, uitstel gekregen voor de invoering in verband met de discussie over de positie van de brandweervrijwilligers. De duur van dit tijdelijk uitstel van inwerkingtreding hangt samen met het vinden van oplossingsrichtingen voor het vrijwilligersvraagstuk.

Voor de jaren 2020 en 2021 is met de VNG-organisatie afgesproken dat de CAR-UWO nog wordt gevolgd. De veiligheidsregio's zullen evenwel in de toekomst (structureel) zelf tot arbeidsvoorwaardenvorming moeten komen.

Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's
Op 14 september 2020 heeft het Veiligheidsberaad het principebesluit genomen tot het oprichten van de *Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's* (WVSV), die namens de besturen van de veiligheidsregio's onderhandelt met de werknemersorganisaties en bindende afspraken maakt over arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de veiligheidsregio's (uitgezonderd de medewerkers in dienst bij de sector ambulancezorg, zij hebben een branche-cao).

De toekomstige arbeidsvoorwaardenregeling van de WVSV wordt zoveel mogelijk vergelijkbaar met de Cao Gemeenten/Cao SGO, met toevoeging van c.q. aparte aandacht voor specifieke brandweeronderwerpen (vergelijkbaar met de huidige brandweerbepalingen in de CAR-UWO).

2 Taakdifferentiatie en rechtspositie vrijwilligers

In het verlengde van de discussie over de positie van de brandweervrijwilligers is uit een onderzoek naar voren gekomen dat elementen in de rechtspositie van de brandweervrijwilligers in strijd zijn met de normen uit Europese en internationale wet- en regelgeving. Als denkrichting wordt taakdifferentiatie tussen groepen brandweermedewerkers onderzocht. Hiervoor is een landelijke denktank opgericht, waarbij de veiligheidsregio's ook input konden aandragen. Het project bevindt zich nu (2021) in de fase van denkrichting en besluitvorming daarover. De verwachting is dat het een langdurig traject zal worden van meerdere jaren, aangezien het veel consequenties heeft het op gebied van onder andere opleidingen en arbeidsvoorwaarden.

3 Eenduidige aanspraken na dienstongevallen en (gedeeld) eigen risicodragerschap

De Veiligheidsregio's zijn de afgelopen jaren geconfronteerd met de verharding van de verzekeringsmarkt. Dit is de aanleiding geweest voor de gezamenlijke veiligheidsregio's nu te overwegen tot eigen risicodragerschap voor bepaalde risico's (zoals dienstongevallen) over te gaan en te onderzoeken welke juridische, financiële en contractuele vorm dit zou kunnen krijgen. Gedacht wordt aan een waarborgfonds voor veiligheidsregio's. De VNG is nauw betrokken bij dit initiatief.

Randvoorwaardelijk voor gedeeld eigen risicodragerschap is dat de aanspraken ingeval van een dienstongeval worden geharmoniseerd. Het geüniformeerde pakket van aanspraken is in de loop van 2020 uitgewerkt. De aanspraken, de juridische basis voor landelijke samenwerking op dit punt en bijbehorende financiering worden naar verwachting gefaseerd (in 2021 en 2022) aan de besturen van de veiligheidsregio's ter besluitvorming voorgelegd. Indien daadwerkelijk wordt besloten tot de oprichting van een privaatrechtelijke rechtspersoon dan worden de gemeenteraden o.b.v. de WGR in de gelegenheid gesteld om hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

4 Meldkamertransitie

Er ligt een landelijke opdracht tot het samenvoegen van de 25 regionale meldkamers naar 10 landelijke meldkamers. De meldkamer van Twente wordt onderdeel van de meldkamer Oost-Nederland. Begin 2021 zijn de onderhandelingen met het BGO en de BOR gestart over het sociaal plan en de nieuwe organisatie. Op het gebied van bedrijfsvoering en personeel is de VRT momenteel druk bezig om de overstap naar de nieuwe werkgever zo goed mogelijk te laten verlopen, zoals de plaatsingen van de medewerkers.

5 Functioneel Leeftijdsontslag (FLO)

In 2018 heeft er een herziening van het FLO overgangsrecht plaatsgevonden. Een van de wijzigingen is dat de levensloopregeling vervalt. Dit heeft gevolgen voor de individuele tegoeden van de medewerkers van de VRT die hiervoor in aanmerking komen. De VRT is druk bezig met de transitie van de levenslooptegoeden. Dit geldt slechts voor een aantal gemeenten.

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf 2022 legt het dagelijks bestuur zelf verantwoording af over de financiële rechtmatigheid van activiteiten van de organisatie. Dit doet ze door hierover een verklaring op te nemen in de jaarrekening. Tot dusverre worden dergelijke verklaringen afgegeven door de accountant. Daar komt per 2022 dus verandering in. Waarbij verslagjaar 2021 wordt beschouwd als een proefjaar. Schematisch ziet de verandering er als volgt uit:

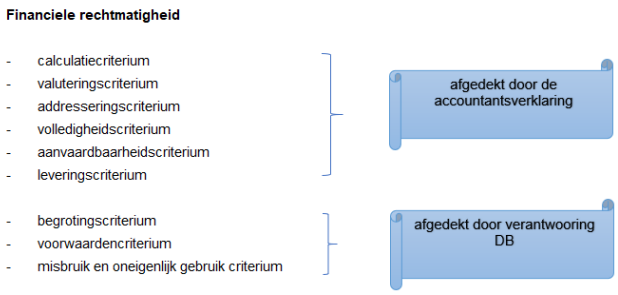
Nu

- AB stelt normenkader vast
- Accountant toetst aan normenkader
- Accountant rapporteert over getrouwheid en rechtmatigheid
- Rechtmatigheidsfouten en onderzekerheden zijn medebepakend voor het eindoordeel van de accountant (goedkeurend / afkeurend / oordeelonthoudend)
- Voor AB is de accountant het aanspreekpunt voor bevindingen over rechtmatigheid

Straks

- AB stelt normenkader vast
- DB toetst aan normenkader
- Accountant rapporteert over getrouwheid
- DB rapporteert over rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden
- Accountant betrekt de rechtmatigheidsverantwoording bij het oordeel over getrouwheid
- Voor AB is DB het aanspreekpunt voor bevindingen over rechtmatigheid

Opgemerkt wordt hierbij dat rechtmatigheidsaspecten die direct van invloed zijn op het getrouwe beeld van de jaarrekening onderdeel zijn en blijven van de accountantscontrole. Financiële rechtmatigheid bestaat uit een 9-tal criteria. Daarvan zijn er 6 afgedekt met een accountantsverklaring. De rechtmatigheidsverantwoording spitst zich toe op de resterende 3 criteria: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het M&O-criterium.

In 2021 wordt op basis van een onderliggend plan van aanpak de rechtmatigheidsverklaring ingevoerd. Het AB besluit in het voorjaar van 2021 over het gewenste ambitieniveau en over de ondergrens die moet worden gesteld aan de rapportering over rechtmatigheidsfouten. Het accent van het plan van aanpak is gelegd op aanvullingen op het huidige controledossier. Hierbij moet worden gedacht aan structurele aandacht voor het thema fraude en integriteit en het eigenstandig uitvoeren van audits op onderwerpen die op dat moment relevant worden geacht.

De eerste toelichting op de rechtmatigheidsverklaring zal worden gegeven in de paragraaf bedrijfsvoering horende bij de jaarrekening 2021. Nadien zal in de passage horende bij de begroting vooral de aandacht worden gevestigd op de te ondernemen stappen om de financiële rechtmatigheid beter te borgen.

Informatieveiligheid
Informatieveiligheid is de overkoepelende term voor het geheel van organisatorische, technische en procedurele maatregelen, gericht op bescherming van informatie. Mede vanwege het toenemende aantal cyberaanvallen, dat zich ook in 2020 in het publieke domein heeft gemanifesteerd, is het thema meer dwingend op de agenda gezet. Bij veiligheidsregio's gaat de zorg in dit kader vooral uit naar de vertrouwelijkheid en beschikbaarheid van informatie. En uiteraard de continuïteit van toegang tot die informatie. De privacyrisico's zijn relatief (in vergelijking met die van een gemeente) beperkt.

Voor de komende periode (2021 en verder) wordt een betere borging voor informatieveiligheid nagestreefd door:

1) Ontwikkeling van een volwaardige beheerscyclus voor informatieveiligheid. Het thema wordt momenteel nog onvoldoende als cyclus benaderd. Dat wil zeggen: een periodieke actualisatie van geïdentificeerde risico's, de kwalificatie van die risico's, het treffen van bijpassende maatregelen en het toetsen van de werking van die maatregelen. Voor het laatste dient ook een interne methodiek van auditing te worden ontwikkeld. De Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO) vormt daarbij het toetsingskader.

2) Opstellen en vaststellen van een continuïteitsplan ICT: recente data-incidenten tonen het belang van een dergelijk continuïteitsplan aan. Daarom wordt dit onderdeel van de BIO met voorrang opgepakt. Het blijft in dit geval niet alleen bij vaststelling van een plan. Het plan moet ook worden beoefend met het "responsteam" dat verantwoordelijk is voor uitvoering van het plan.

3) Samenwerking met veiligheidsregio's: in opdracht van het Veiligheidsberaad wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om landelijke voorzieningen te creëren, die 24/7 waken over de IT-omgeving van veiligheidsregio's (een zogenaamde SOC) en in het geval van een incident het responsteam van de getroffen veiligheidsregio kan ondersteunen met specialistische kennis en know-how (een zogenaamde CERT).

Met ingang van de jaarrekening 2021 worden de bevindingen uit de jaarlijkse IT-audit en bijbehorende aanbevelingen in deze paragraaf samengevat.

4.5 Verbonden partijen

Deze paragraaf betreft derde rechtspersonen waarmee Veiligheidsregio Twente een bestuurlijk én financieel belang heeft, door een participatie in een vennootschap of deelnemingen in stichtingen. Met een bestuurlijk belang bedoelen we een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Een financieel belang houdt in dat de organisatie middelen ter beschikking heeft gesteld en die verliest bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op haar verhaald kunnen worden. Van een financieel belang is ook sprake als Veiligheidsregio Twente bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen.

Visie en beleid op verbonden partijen
Veiligheidsregio Twente heeft geen specifieke visie ontwikkeld op gebied van verbonden partijen. Het belang daarvan groeit naarmate de organisatie zich verbindt aan meer partijen. Maar dat is niet het geval. Het aantal verbonden partijen van VRT is sinds oprichting stabiel.

Risicoanalyse verbonden partijen
Het is niet nodig om de partijen waarmee VRT zich heeft verbonden te voorzien van een risicoscore. Zowel de vereniging van eigenaren als de stichting Meldkamer Twente zijn rechtspersonen die enkel in het leven zijn geroepen om de uitvoering van zaken te waarborgen. Het zijn bovendien rechtspersonen zonder personeel (en dus zonder eigen wil). Voor stichting BOGO worden de risico's als zeer laag ingeschat.

Lijst met verbonden partijen

Stichtingen en verenigingen

Vereniging van Eigenaren genaamd Hulpverleningsdiensten. Gevestigd aan de Demmersweg 55 (Westermaat) te Hengelo.		**Informatie**	
1.	Doestelling	De vereniging opereert conform het vastgestelde reglement als bedoeld in artikel 111d, Boek 5 van het B.W., welk reglement bestaat uit een Modelreglement bij Splitsing Appartement. Daarnaast is opgenomen dat het bepaalde in annex 1 uitdrukkelijk niet van toepassing is en zijn aanvullingen en wijzigingen op het modelreglement in de splitsingsakte vermeld.	
2.	Bestuurlijk en financieel belang	De eigenaren in de gemeenschap zijn stemgerechtigd voor de volgende delen: • Veiligheidsregio Twente 39 stemmen • Stichting Ambulance Oost 61 stemmen Het bestuur van de vereniging bestaat uit twee bestuurders van Veiligheidsregio Twente namelijk de portefeuillehouder Financiën en de secretaris VRT en één bestuurder (directeur) van de Stichting Ambulance Oost. Veiligheidsregio Twente bezit 39 procent eigendomsrecht van het onroerend goed. Zij kan voor 39/100 deel aansprakelijk gesteld worden bij een faillissement of bij een financieel probleem	
3.	Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering	Invloed op bedrijfsvoering is mogelijk via de benoemde bestuurders.	
Financiële kengetallen		**01-01-2022**	**31-12-2022**
4.	Jaarrekeningresultaat		€ 10.000
5.	Eigen vermogen	€ 65.995	€ 65.995
6.	Vreemd vermogen	€ 47.000	€ 47.000

Stichting Meldkamer Twente Gevestigd aan de Demmersweg 55 (Westermaat) te Hengelo.		**Informatie**	
1.	Doestelling	Het bevorderen van multidisciplinaire samenwerking van de meldkamers van de Politie Twente, Ambulance Oost en Veiligheidsregio Twente, door het faciliteren van ondersteunende processen. Zij tracht haar doelstelling te bereiken door het verwerven en exploiteren van infrastructuur en andere voorzieningen.	
2.	Bestuurlijk en financieel belang	De stichting wordt financieel gevoed door de achterliggende organisaties. (Politie, Ambulance Oost en VRT). Het stichtingsbestuur wordt gevormd door de directeuren van de verschillende hulpverleningsdiensten.	
3.	Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering	De beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is redelijk groot gelet op het lidmaatschap van VRT in het stichtingsbestuur.	
Financiële kengetallen		**01-01-2022**	**31-12-2022**
4.	Jaarrekeningresultaat (prognose)		€ 25.000 -
5.	Eigen vermogen	€ 959.329	€ 959.329
6.	Vreemd vermogen	€ 4.000	€ 4.000

Stichting BOGO Brandweeropleidingen gevestigd te Zwolle.		**Informatie**	
1.	Doestelling	Het bevorderen van de opleiding, oefening en training ten behoeve van de brandweer en de hulpverlening in de ruimste zin, zulks overeenkomstig, voor zover van toepassing, de richtlijnen te dezer zake van overheidswege, met dien verstande dat hieronder niet zijn begrepen commerciële en marktgerichte activiteiten	
2.	Bestuurlijk en financieel belang	Het bestuur van de stichting bestaat naast de voorzitter, vice voorzitter en secretaris uit 6 regionale commandanten. De regionaal commandant van VRT is hier één van. Bij liquidatie van de stichting komt het aanwezig batig saldo ter beschikking van de deelnemende Samenwerkingsverbanden.	
3.	Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering	Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via het lid in het bestuur.	
Financiële kengetallen		**31-08-2021**	**31-08-2022**
4.	Jaarrekeningresultaat (prognose)		100.000
5.	Eigen vermogen	2.234.728	2.234.728
6.	Vreemd vermogen	4.800.000	4.700.000

5 Financiële begroting 2022

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten bestaat de financiële begroting uit een overzicht van baten en lasten en een uiteenzetting van de financiële positie, aangevuld met een toelichting. We starten met de grondslagen waarop de financiële begroting is gebaseerd.

5.1 Financiële uitgangs- en aandachtspunten

a. Basis begrotingskader 2022
De begroting van het lopende begrotingsjaar vormt in eerste aanleg het financiële kader voor de begroting van het komende begrotingsjaar. Het fundament voor deze begroting is grotendeels neergelegd in het principebesluit tot regionalisering d.d. 22 februari 2012.

b. Loon- en prijscompensatie
De cijfers van de Macro Economische Verkenning (MEV), uitgevoerd door het Centraal Plan Bureau (CPB), dienen als basis voor de berekening van de compensatie van loon- en prijsstijgingen. Voor de begroting 2022 worden de cijfers uit de MEV 2021 van september 2020 gehanteerd.

Loonmutaties
De huidige CAO gemeenten heeft slechts een looptijd tot 31 december 2020 en daarom wordt uitgegaan van de loonvoet sector overheid uit de MEV. Het CPB gaat uit van een loonstijging van **1,8 %** in 2021. Voor 2022 is nog geen prognose afgegeven. Daarom wordt het cijfer voor 2021 ook van toepassing verklaard voor 2022.

Noot:
Het verschil tussen de geraamde en de werkelijke ontwikkeling van de loonsom, voor zover het CAO-ontwikkelingen of mutaties in het stelsel van sociale zekerheid betreft, wordt, indien sprake is van een betekenisvolle afwijking, separaat tussentijds verrekend met de gemeenten.

Prijsmutaties
Voor de prijsmutaties wordt uitgegaan van de IMOC (netto materiële overheidsconsumptie) met correcties van de indices over de jaren t-3, t-2 en t-1. Deze index is nog niet berekend voor 2022 en daarom wordt de index voor 2021 op extrapolatiebasis aangehouden. De index voor 2021 bedraagt **1,5%**. Vorig jaar werd uitgegaan van een index voor 2021 van 1,6%, derhalve een bijstelling met -0,1%. Het CPB heeft de inflatiecijfers voor 2019 en 2020 ook weer bijgesteld met resp. 1,0% en -0,1%. In totaal bedraagt de nacalculatie **0,8**%. Om die reden worden de prijsindex-gerelateerde budgetten voor het begrotingsjaar 2022 verhoogd met **(1,5% + 0,8%)**= **2,3%**.

b1. Grondslag voor de loonsom
Ten behoeve van het principebesluit is in het zogeheten normalisatietraject de formatie van de brandweer doorgerekend op basis van max-1 van de functieschaal plus een dekking voor de kosten van zogenaamde “uitloopschalen”. Dit vormt tevens de grondslag voor de loonsom van 2022. Dezelfde grondslag (max-1 van de functieschaal) wordt eveneens voor de overige kolommen van de organisatie toegepast. Voor beschikbare vacatures wordt de “max-2”-regel als grondslag genomen.

c. FLO overgangsrecht
Voor brandweerfunctionarissen met een bezwarende functie geldt het FLO-overgangsrecht. De bezwarende functies komen voor in een viertal gemeenten (Almelo, Hengelo, Enschede en Borne). De financiële implicaties van de regeling zijn voor rekening van de desbetreffende gemeenten (gesloten systematiek).
De uitgangspunten die liggen onder de berekening van de FLO-kosten zijn in 2012 met de gemeenten overeengekomen. Ook bestaat er consensus over de dekking van deze kosten. In 2017 is een definitief landelijk akkoord gesloten over de herziening van het FLO-overgangsrecht.

De FLO-reservepositie is aanzienlijk toegenomen vanwege het principe van “doorschuiven” van het FLO-pad door medewerkers. Echter het gewijzigde overgangsrecht is mede ingegeven door het feit dat de levensloopregeling per 2022 eindigt. In de periode tot aan 2022 wordt die regeling maximaal benut en daarom moet het taakstellende spaarsaldo versneld worden volgestort. De reserves zijn bruikbaar om te voldoen aan deze verplichting.

Het ingebrachte budget is niet structureel van aard: op termijn dalen de lasten, omdat het aantal FLO-gerechtigden allengs verder zal afnemen. Gezien de beeindiging van de levensloopregeling per 2022 ligt het voor de hand om de financieringsafspraken te herijken. Hierover treedt VRT met betrokken gemeenten in overleg. Vooralsnog blijft het budget in 2022 gebaseerd op de bestaande afsprakenkaders.

d. Kapitaallasten

Rentelasten en rentebaten
Voor de begroting wordt het omslagrentepercentage berekend door de verwachte rentelasten te delen door de verwachte boekwaarde van de vaste activa per 1 januari van het begrotingsjaar. De rente wordt doorberekend aan de taakvelden waar de vaste activa bij behoren. Het bij de begroting gecalculeerde omslagrentepercentage mag op een veelvoud van 0,5% worden afgerond.
Een actuele prognose van het omslagpercentage voor 2022 komt uit op 1,93% Bij de keuze voor de kleinste afronding komt de te hanteren omslagrente uit op 2,0%. Hiermee wordt gekozen voor een stabiele meerjarige omslagrente. Het verschil tussen de geprognotiseerde en de te hanteren omslagrente moet als een verwacht positief renteresultaat worden opgenomen.

Vervangingsinvesteringen
De investeringsruimte blijft op peil door de kapitaaluitgaven die in de begroting zijn afgeschreven, op te voeren als vervangingsinvestering. Vervangingsinvesteringen worden gecorrigeerd voor inflatie. Hierbij geldt eveneens het herrekende IMOC-cijfer van het CPB (voor 2022 dus **2,3%**).

e. Tarieftaken
Voor taken, die niet via de algemene bijdrage van gemeenten worden bekostigd, gelden tarieven die alle bedrijfskosten moeten afdekken. Deze tarieven, gerelateerd aan een reëel te verwachten omzet, dienen tenminste een kostendekkend exploitatieresultaat op te leveren. Dit sluit aan bij de wet Markt en Overheid.

f. Financieringssystematiek
Op 29 juni 2015 heeft het algemeen bestuur besloten om de zogenaamde Cebeon-norm als grondslag te nemen voor de verdeling van de gemeentelijke bijdrage. Op 12 oktober 2015 is met het algemeen bestuur een nadere technische uitwerking van het Cebeon-model overeengekomen. Deze technische uitwerking vormt dan ook de basis voor de financieringssystematiek voor de begroting 2022. In concreto komt het neer op de volgende uitgangspunten:

- Grondslag voor de maatstafaantallen in enig begrotingsjaar (t): septembercirculaire t-2.
- Grondslag voor de verdeelmodule: de per 15 maart (t-1) bekende bedragen per maatstaf.
- Het rekeningresultaat wordt na rato inbreng verrekend met gemeenten.
- Er vindt geen nacalculatie plaats vanwege bijstelling van de maatafaantallen voor enig jaar. De septembercirculaire t-2 blijft leading.

5.2 Overzicht van baten en lasten en de toelichting

Hieronder zijn totaaloverzichten van alle lasten, baten en reservemutaties opgenomen.

In het onderstaand overzicht worden naast de vier programma's de algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing vennootschapsbelasting (Vpb) en het bedrag voor onvoorzien gepresenteerd. Hierdoor wijkt het gepresenteerde totaal per programma in hoofdstuk 3 (incl. overhead, etc.) af van het hieronder gepresenteerde totaal per programma (exclusief overhead, etc.).

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie 2020			Begroting 2021			Begroting 2022		
Programma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Multidisciplinaire onderwerpen	1.952	2.650	698	1.488	2.005	517	1.430	2.008	578
Brandweer	42.018	7.253	34.765-	43.344	7.355	35.989-	44.378	7.573	36.805-
GHOR	1.121	892	229-	1.268	946	322-	1.256	929	327-
Gemeenten	488	453	35-	497	460	37-	503	467	36-
Covid-19	175	50	125-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	**45.754**	**11.298**	**34.456-**	**46.597**	**10.766**	**35.831-**	**47.566**	**10.977**	**36.589-**
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	46.761	46.761	-	47.827	47.827
Gemeentelijke bijdrage	-	45.285	45.285	-	-	-	-	-	-
Overhead	10.587	491	10.096-	11.447	517	10.930-	11.763	525	11.238-
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrag onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	**10.587**	**45.776**	**35.189**	**11.447**	**47.278**	**35.831**	**11.763**	**48.352**	**36.589**
Totaal gerealiseerde saldo baten en lasten	**56.341**	**57.074**	**733**	**58.044**	**58.044**	**-**	**59.329**	**59.329**	**-**
Toevoegingen/ onttrekkingen aan reserves	56	1.086	1.030	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan weerstandsvermogen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	**56.397**	**58.160**	**1.763**	**58.044**	**58.044**	**-**	**59.329**	**59.329**	**-**

Algemene dekkingsmiddelen
Onderstaand geven we een beeld van de algemene dekkingsmiddelen (gesaldeerd: lasten en baten).

Bedrag x € 1.000,-	Begroting 2022
Lokale heffingen	-
Algemene uitkeringen	-
Dividend	-
Saldo van financieringsfunctie	-
Overige algemene dekkingsmiddelen	47.827
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**47.827**

5.2.1 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Binnen Veiligheidsregio Twente is er geen sprake van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

5.2.2 Taakvelden

Het volgende overzicht geeft inzicht in het verdelingsprincipe van de taakvelden naar de programma's voor het begrotingsjaar 2022. De lasten en baten zijn *exclusief* reservemutaties

Taakveld	Multidisciplinaire onderwerpen		Brandweer		GHOR		Gemeenten		Totaal
Bedragen x € 1.000,-	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
0.1 Bestuur	-	50	-	-	-	-	-	-	50
0.4 Overhead	1	911	524	10.594	-	258	-	-	11.238
0.5 Treasury	-	-	-	42	-	-	-	-	42
0.8 Overige baten en lasten	-	-	-	273	-	-	-	-	273
0.9 Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.1 Crisisbeheersing & Brandweer	1.480	1.093	6.523	41.533	929	1.256	467	503	34.985
1.2 Openbare orde & veiligheid	528	287	-	-	-	-	-	-	-241
8.3 Wonen & Bouwen	-	-	-	1.480	-	-	-	-	1.480
Totaal	**2.009**	**2.341**	**7.047**	**53.922**	**929**	**1.515**	**467**	**503**	**47.827**

5.3 Uiteenzetting financiële positie

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting weer van de financiële positie. De paragraaf bevat een meerjarenperspectief met daarin de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage, prognose van de balans en het EMU-saldo. Daarnaast zal aandacht worden besteed aan het verloop van de reserves en het verloop van de voorzieningen, de investeringen en de jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

5.3.1 Meerjarenraming 2022-2025

Het meerjarenperspectief en daarin de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage is hieronder beknopt weergegeven. De uitgangspunten die in de meerjarenraming zijn gehanteerd worden weergegeven onder het meerjarenoverzicht.

Meerjarenraming gemeentelijke bijdrage

PROGRAMMA Alle bedragen X 1.000,-	Lasten				Baten			
	Begroting	Mutatie t.o.v. vorig jaar			Begroting	Mutatie t.o.v. vorig jaar		
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
VRT								
Brandweer	€ 54.972	€ 962	€ 979	€ 996	€ 8.097	€ 142	€ 144	€ 147
GHOR	€ 1.514	€ 26	€ 27	€ 27	€ 929	€ 16	€ 17	€ 17
Multidisciplinair	€ 2.341	€ 41	€ 42	€ 42	€ 2.008	€ 35	€ 36	€ 36
Gemeenten	€ 502	€ 9	€ 9	€ 9	€ 467	€ 8	€ 8	€ 8
TOTAAL VRT	**€ 59.329**	**€ 1.038**	**€ 1.056**	**€ 1.075**	**€ 11.501**	**€ 201**	**€ 205**	**€ 208**
Cumulatief	***€ 59.329***	***€ 60.367***	***€ 61.424***	***€ 62.499***	***€ 11.501***	***€ 11.702***	***€ 11.907***	***€ 12.115***

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

2019	**€ 47.828**
2020	**€ 48.665**
2021	**€ 49.517**
2022	**€ 50.383**

Uitgangspunten bij meerjarenraming:

1) Loon- en prijscompensatie zijn meerjarig geraamd op 1,75% (gewogen gemiddelde van huidige CPB-cijfers.
2) De afschrijvingscomponent van de kapitaallasten worden geïndexeerd met 1,75% (gewogen gemiddelde van huidige CPB-cijfers)
3) Het financieel kader van het vastgestelde beleidsplan ’21-’24 (stabiel gedurende de beleidsperiode) is leidend voor deze meerjarenraming.
4) Nieuw beleid is mede vanwege punt 3 voor de periode 2022-2025 geraamd op 0.
5) Risico’s, zoals beschreven in par. 4.1 treden niet op of worden eigenstandig opgevangen.
6) De financiële gevolgen van de organisatiewijziging vanwege de gelijke behandeling beroeps en vrijwilligers (taakdifferentiatie) is vooralsnog niet verwerkt in de meerjarenraming. Dit vanwege de grote onzekerheden, onder andere wat betreft compensatie van het Rijk.

5.3.2 Geprognosticeerde balans

In het onderstaand overzicht is de geprognotiseerd balans (per 31-12) opgenomen voor de desbetreffende jaren.

Activa (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Materiële vaste activa	52.232	58.032	62.962	61.312	61.312	61.312
Kapitaalverstrekkingen	0	0	0	0	0	0
Leningen	73	73	73	73	73	73
Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0	0	0	0
Totaal Vaste Activa	**52.304**	**58.104**	**63.034**	**61.384**	**61.384**	**61.384**
Voorraden	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen <1 jaar	4.039	855	3.570	2.944	2.591	2.579
Liquide middelen	0	0	0	0	0	0
Overlopende activa	1.875	1.875	1.875	1.875	1.875	1.875
Totaal Vlottende Activa	**5.914**	**2.730**	**5.445**	**4.819**	**4.466**	**4.454**
Totaal Activa	**58.218**	**60.834**	**68.479**	**66.204**	**65.851**	**65.839**

Passiva (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Eigen vermogen	2.822	2.025	675	332	79	167
Voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Vaste schuld	37.500	42.200	51.700	50.700	50.700	50.700
Totaal Vaste Passiva	**40.322**	**44.225**	**52.375**	**51.032**	**50.779**	**50.867**
Vlottende schuld	14.785	13.862	13.862	13.862	13.862	13.862
Overlopende passiva	3.112	2.748	2.243	1.310	1.210	1.110
Totaal Vlottende Passiva	**17.896**	**16.609**	**16.104**	**15.172**	**15.072**	**14.972**
Totaal Passiva	**58.218**	**60.834**	**68.479**	**66.204**	**65.851**	**65.839**

Toelichting op de belangrijkste mutaties in de balansprognose:

- **Materiële vaste activa**
  In 2021 en 2022 zorgen de aanschaf van 12 tankautospuiten en de nieuwbouw van kazerne Almelo voor een aanzienlijke stijging van de waarde van de vaste activa. In 2023 is er een afname door een lager investeringsniveau en door de beoogde verkoop van het pand aan de Demmersweg (Meldkamer).
- **Uitzettingen < 1 jaar**
  In deze post, die onder andere de rekening schatkistbankieren bevat, zijn de schommelingen in de liquiditeitspositie zichtbaar.
- **Eigen vermogen**
  De geraamde afname van het eigen vermogen is voornamelijk te verklaren door de uitkering van een deel van het jaarrekeningresultaat 2020 aan de gemeenten en door de mutaties in de reserves FLO.
- **Vaste schuld**
  Voor de grote investeringen in 2021 en door de afloop van een langlopende lening in dat jaar (€ 2,3 mln.), is het noodzakelijk om langlopende leningen af te sluiten voor in totaal € 7 mln. In 2022 loopt een lening van € 2,5 mln. af en is een nieuwe lening benodigd van € 12 mln. Vanaf 2023 stabiliseert de vaste schuld op het hogere niveau.
- **Overlopende passiva**
  Deze post neemt af door de besteding van vooruit ontvangen Rijksbijdragen. Belangrijk element hierin is de vergoeding voor de transitie Meldkamer. Deze vergoeding wordt ingezet in 2023, met name voor de afboeking van een deel van de boekwaarde van het gebouw voor de Meldkamer.

5.3.3 Berekening EMU-saldo

In het Verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een bij de euro aangesloten land maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Het EMU-tekort wordt bepaald door een gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen.

In de onderstaande tabel is het EMU-saldo van Veiligheidsregio Twente berekend voor de jaren 2021-2025.

				2021	2022	2023	2024	2025
EMU-SALDO (x € 1.000,-)				**-6.597**	**-6.280**	**1.307**	**-253**	**88**
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	0	0	0	0	0
			Uitzettingen	0	0	0	0	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	-3.184	2.715	-626	-353	-12
			Liquide middelen	0	0	0	0	0
			Overlopende activa	0	0	0	0	0
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	4.700	9.500	-1.000	0	0
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	-923	0	0	0	0
			Overlopende passiva	-364	-505	-933	-100	-100
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa								

De negatieve EMU-saldi in 2021 en 2022 worden veroorzaakt door het hoge investeringsniveau in die jaren.

5.3.4 Verloopoverzicht reserves

Reserves (x € 1.000)	Stand 31-12-2021	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022	Stand 31-12-2022
Algemene reserve	426.911			426.911
FLO Enschede	-1.179.880	240.000		-939.880
FLO Borne	-132.265		190.000	-322.265
Totaal algemene reserve	**-885.234**	**240.000**	**190.000**	**-835.234**
Bedrijfsvoering Troned/ TSC	125.607			125.607
Innovatie	267.001			267.001
Veiligheidshuis Twente	181.379			181.379
FLO Almelo	211.190		160.000	51.190
FLO Hengelo	1.175.151		290.000	885.151
Totaal bestemmingsreserves	**1.960.328**	**0**	**450.000**	**1.510.328**
Totaal reserves	**1.075.094**	**240.000**	**640.000**	**675.094**

In dit overzicht is in de stand per 31-12-2021 rekening gehouden met een toevoeging aan de FLO reserves vanuit het jaarrekeningresultaat 2020. Het betreft het aandeel van de FLO gemeenten in dat resultaat.

5.3.5 Verloopoverzicht voorzieningen

In 2022 zijn er geen voorzieningen aanwezig.

5.3.6 Investeringen

Veiligheidsregio Twente is een relatief kapitaalintensieve organisatie. De organisatie beschikt over veel vastgoed (kazernes) en een wagenpark van dienstvoertuigen en hulpverleningsvoertuigen. Het takenpakket van Veiligheidsregio Twente is qua omvang en inhoud jaarlijks relatief stabiel. Om die reden wordt in de uitgangspunten van de begroting uitgegaan van de “going concern”. Het investeringsprogramma richt zich dan ook nagenoeg alleen op vervanging. Daarbinnen worden alleen accenten verlegd indien de situatie daar om vraagt.

In navolgende passages komen de volgende onderwerpen aan bod:
A: investeringsplanning: hoeveel middelen zijn voor de komende periode (2021-2023) benodigd, kijkend naar recent geïnventariseerde investeringsbehoeften?
B: investeringsruimte: hoeveel middelen zijn voor de komende periode (2021-2023) beschikbaar, kijkend naar het begrotingskader, de reeds gedane investeringen en de vrijval in de betreffende periode?

Beide overzichten tezamen (benodigd versus beschikbaar) verschaffen een beeld van de mate waarin begroting zich verhoudt tot de werkelijkheid. De passage eindigt met:
C: een meer gedetailleerd overzicht van geplande investeringen voor het begrotingsjaar 2022.

A: Investeringsplanning

De vervangingsinvesteringen worden planmatig uitgevoerd om budgettaire en aanbestedingstechnische redenen. Het geplande investeringsbeeld wordt eens per kwartaal bijgewerkt. Daarbij wordt een horizon van 3 jaar aangehouden. Het laatste investeringsbeeld dateert van februari 2021 en ziet er als volgt uit:

Tabel A: investeringsplanning 2021-2023

Categorie	*2021*	2022	2023
Gebouwen[3]	*4,9 mln.*	4,9 mln.	0,2 mln.
Materieel	*5,7 mln.*	4,0 mln.	4,7 mln.
Materialen (w.o. pers. uitrusting)	*1,7 mln.*	2,6 mln.	0,6 mln.
ICT	*0,5 mln.*	0,2 mln.	0,2 mln.
Totaal	***12,9 mln.***	***11,7 mln.***	***5,7 mln.***

Voor de jaarschijf 2021 en 2022 staan enkele nieuwbouwprojecten op de rol (kazernes Almelo en Hellendoorn). Betreffende locaties zijn al enige tijd afgeschreven en zijn om die reden aan vervanging toe. De investeringen in het wagenpark zijn voor de in beschouwing genomen periode vooral gericht op de vervanging van tankautospuiten, redvoertuigen en dienstvoertuigen. Per saldo is de investeringsbehoefte voor genoemde periode berekend op **€ 30,2 mln.**

B: Investeringsruimte (excl. geplande investeringen)

Bij beoordeling van de uitvoerbaarheid van de investeringsplanning vormt het begrotingskader de leidraad. In de begroting wordt feitelijk rekening gehouden met een gemiddelde vrijval van ca. € 6,1 mln. (= niveau afschrijvingen). De beschikbare investeringsruimte in enig jaar hangt echter af van de mate waarin de werkelijke investeringen zich in bedrag en tempo hebben verhouden tot die van de begroting. Verschillende factoren spelen daarin een rol. Zo kunnen aanbestedingsperikelen, bestemmingsplannen die op zich laten wachten of interne discussie over de exacte behoeftestelling een oorzaak zijn. Soms is vervanging op het geraamde moment ook nog niet nodig, omdat de goederen nog in goede staat verkeren. Bij aankoopbeslissingen wordt standaard gekeken naar nut en noodzaak.

Onderstaand overzicht geeft de beschikbare investeringsruimte weer plus de vrijval voor de komende jaren. Ruimte die dus kan worden ingezet om de bovenstaande investeringsplanning (tabel A) te financieren.

[3] Is met inbegrip van de bouw van de site voor batterijtesten.

Tabel B: investeringsruimte 2021-2023

Categorie	2021			Vrijval 2022	Vrijval 2023
	per 1-1	vrijval	totaal		
Gebouwen*	*5,6 mln.*	*1,5 mln.*	*7,1 mln.*	1,5 mln.	0,0 mln.
Materieel	*4,3 mln.*	*2,6 mln.*	*6,9 mln.*	4,0 mln.	1,9 mln.
Materialen	*2,6 mln.*	*0,7 mln.*	*3,3 mln.*	0,6 mln.	1,2 mln.
ICT	*0,5 mln.*	*0,4 mln.*	*0,9 mln.*	0,7 mln.	0,4 mln.
Totaal	***13,0 mln.***	***5,2 mln.***	***18,2 mln.***	**6,8 mln.**	**3,5 mln.**

* met inbegrip van de ruimte die per AB-besluit is toegekend voor de bouw van de site voor batterijtesten

Besluit d.d. 9 juli 2018
De gepresenteerde investeringsruimte in tabel B is niet alleen mogelijk gemaakt door vrijgevallen afschrijvingslasten. Bij vaststelling van de begroting 2019 is een stapsgewijze ophoging van de gemeentelijke bijdrage toegekend, o.a. bedoeld om de investeringsknelpunten in de going concern te ondervangen. De verhoging van de gemeentelijke bijdrage (althans het deel dat inzetbaar is voor de investeringsperikelen) is in het bovenstaande overzicht meegenomen. Mede als gevolg daarvan komt de beschikbare investeringsruimte voor de komende periode neer op c.a. **€ 28,5 mln.**

De investeringsplannen (A) en de financiële investeringsmogelijkheden (B) houden in de periode 2021-2023 geen gelijke tred. Het overschot op de investeringsbegroting is per 2021 nog groot, maar die slaat op basis van de huidige informatie om in een licht tekort in 2023. Enerzijds is sprake van een inhaalslag van investeringen (nieuwbouwprojecten, vervanging tankautospuiten). Anderzijds werken de knelpunten waarvoor een stapsgewijze ophoging van de gemeentelijke bijdrage is toegekend (voor o.a. BTW-nadeel, vervanging onroerende activa) langjarig door. De effecten t/m 2022 zijn begrotingstechnisch afgedekt. Niet voor de periode daarna.

Tabel C: planning (tabel A) versus ruimte (tabel B) 2021-2023

Ruimte	ultimo 2020	ultimo 2021	ultimo 2022	ultimo 2023
Totaal	*13,0 mln.*	*5,3 mln.*	0,5 mln.	-1,7 mln.

Voor nu is het meerjarige beeld een schets van de ontwikkelingen. In de komende periode zal worden verkend welke verdere keuzes op dit punt gemaakt moeten worden.

C: Investeringen 2022 (€ 11,7 mln.)
Zoals in tabel A weergegeven bedraagt de investeringsbehoefte voor de jaarschijf 2022 € 11,7 mln. Dit zijn ramingen die in structurele zin worden geacht te passen binnen het bestaande budgettaire kader. Daarom wordt gevraagd om bij vaststelling van de begroting 2022 tevens akkoord te gaan met de geraamde investeringen voor 2022 ad € 11,6 mln. Dit alles onder de voorwaarde van budgettaire toereikendheid. De investeringen zijn hieronder nader gespecificeerd.

Specificatie investeringen 2022

Vervanging		Bedrag 2022	Investering totaal
Gebouwen	Nieuwbouw Almelo	3.400.000	*6.800.000*
	Nieuwbouw Hellendoorn	1.268.000	*1.540.000*
	Overige investeringen in gebouwen en energiebesparing	240.000	
Materieel	Schuimblusvoertuigen / tankwagens (4x)	1.452.000	
	Hoogwerker (1x)	847.000	
	Dienstvoertuigen (dienstauto's en dienstbussen) (37 x)	1.424.000	
	Bepakking en overige inventaris voertuigen	280.000	
Materialen	Ademlucht (toestellen, testbanken, cilinders)	441.000	
	Communicatiemiddelen C2000	910.000	
	Operationeel uniform	678.000	
	Werkmaterialen en oefenmaterialen	250.000	
	Overige persoonlijke uitrusting	321.000	
ICT	Mobile devices en audiovisuele communicatie	164.000	
Totaal		**11.675.000**	

Noot:
Nieuwbouwtrajecten worden uitgevoerd in verschillende verslagjaren. Voor deze investeringen is in de laatste kolom de totale investeringssom gepresenteerd. De overige investeringen hebben geen overlopend karakter en zijn aldus compleet weergegeven in het verslagjaar.

5.3.7 Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

In onderstaand overzicht zijn de arbeidskostengerelateerde verplichtingen opgenomen, die jaarlijks een vergelijkbaar volume hebben. Vanaf 2020 is dit opgehoogd met 0,8% in verband met bovenwettelijk verlof. De dekking van deze verplichtingen is in de meerjarenraming voorzien.

Bedrag x € 1.000,-	Jaarlijks
Individueel Keuzebudget	3.000
Totaal arbeidskostengerelateerde verplichtingen	**3.000**

Bijlagen

Bijlage 1 Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage

Vergelijking gemeentelijke bijdrage		
Bijdrage begroting 2021	€ 46.760.540	
Bijdrage begroting 2022	€ 47.826.577	
Per saldo een stijging van de bijdrage 2022 t.o.v. de begroting 2021		**€ 1.066.037**
Uitgangspunten begroting 2022		
- Looncompensatie*	€ 472.849	
- Prijscompensatie	€ 108.222	
- Grondslag voor de loonsom vacatures (max -2)		
- Correctie kapitaallasten (vervangingsinvesteringen)	€ 184.966	
Totaal van de effecten van de uitgangspunten van begroting 2022		**€ 766.037**
Besluit 9 juli 2018 financiële knelpunten		
- Verhoging gemeentelijke bijdrage	€ 300.000	
Totaal verhoging gemeentelijke bijdrage		**€ 300.000**
Totaal stijging gemeentelijke bijdrage		**€ 1.066.037**

*Verklaring loonontwikkeling
De lonen worden geraamd volgens het principe: werkelijk niveau 31-12 (t-2) + loonindex (t-1) + loonindex (t). Het vergelijk tussen begroting 2021 en begroting 2022 is als volgt:

	Begroting 2021	**Begroting 2022**	**Verschil**
2019	Werkelijk	-	
2020	2,8%	3,3% (= werkelijke stijging)	+0,5%
2021	2,8%	1.8%	-1,0%
2022	-	1.8%	+1,8%
			+1,3%

Loongerelateerde budgetten VRT (salarissen, vergoedingen, FLO): c.a. € 35 mln.

Bijlage 2 Gemeentelijke bijdrage 2022

Gemeente	Vastgestelde bijdrage 2021	Verhoging uitgangspunten 2022	Mutaties Cebeon	Verhoging FLO met index	Bijdrage 2022
Almelo	5.467.703	119.143	-4.507	5.099	5.587.437
Borne	1.410.505	31.719	-896	544	1.441.873
Dinkelland	2.060.841	47.360	-18.978		2.089.223
Enschede	13.448.365	284.670	74.945	19.099	13.827.079
Haaksbergen	1.629.792	37.454	-6.230		1.661.016
Hellendoorn	2.281.600	52.433	8.411		2.342.444
Hengelo	6.348.609	138.006	12.278	6.180	6.505.073
Hof van Twente	2.628.867	60.413	-21.137		2.668.144
Losser	1.570.390	36.089	-15.331		1.591.148
Oldenzaal	2.181.368	50.130	-363		2.231.134
Rijssen / Holten	2.435.017	55.959	-19.052		2.471.923
Tubbergen	1.624.208	37.326	-763		1.660.770
Twenterand	2.142.925	49.246	-13.400		2.178.771
Wierden	1.530.350	35.169	5.023		1.570.542
	46.760.540	**1.035.115**	**0**	**30.922**	**47.826.577**

Bijlage 3 Lijst met afkortingen

BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BDUR	Besluit doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen
BERAP	Bestuursrapportage
BI	Business Intelligence
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheden
BRW	Brandweer
BVL	Brandveilig Leven
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAR-UWO	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling - Uitwerkingsovereenkomst
CPB	Centraal Plan Bureau
EMU	Europese Monetaire Unie
Fido	Financiering decentrale overheden
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
IMOC	Prijsmutatie netto materiële overheidsconsumptie
IOC	Informatie en Operationeel Centrum
IVZ	Integrale Veiligheidszorg
LCMSgz	Landelijk Crisismanagement Systeem geneeskundige zorg
LMS	Landelijk Meldkamer Samenwerking
MEV	Macro Economische Verkenning
OMS	Openbaar Brandmeld Systeem
OTO	Opleiden, Trainen en Oefenen
PDC	Productendienstencatalogus
PG	Publieke Gezondheid
PICA	Proces en Informatie Coördinator Ambulancezorg
RCC	Regionaal Coördinatiecentrum
ROAZ	Regionaal Overleg Acute Zorgketen
RTR	Regionale toezicht ruimte
SGO	Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties
TRONED	Trainingscentrum Oost-Nederland
TSC	Twente Safety Campus
VHT	Veiligheidshuis Twente
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost- Gelderland
VPB	Vennootschapsbelasting
VRT	Veiligheidsregio Twente
WNRA	Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
WVR	Wet veiligheidsregio's
WVSV	Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's